

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 19-వ తేది మంగళవారము No. 148

సంపుటము ౯

మంతులినామ సంవత్సరము, భాద్రపదమాస బహుళ త్రయోదశి ౧౩.

సంచిక ౧౪౩

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము వుండకు

ఘనమయినమందు

చక్కని డబ్బీ తో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొప్పలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దచూపినిగల మాయమందుగాదు. వకలుమందులవలన మోసముగలుగను. పంచభాషచీటిని మాలిగొనిన మోసముగలుగదు అమృతాంజనపు ఇగత్పాఖ్యాతివలన జేశమునందంతటను వెలసినవి.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక, నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

సరస్వతి వాచక పుస్తకములు

ఫారమ్ నెంబ్రావరావు పంతులుగారి ప్రణీతము.

(255)

ఈ పాఠకములు Text Book Committee వారిచే ఆమోదించునది 1921 వ సం॥ మార్చి 22 తేది శాసనము ప్రకారం బడినది. తెలుగు సేను మార్పులకు సంబంధించి శ్రీ దైత్యుల వారి Proceedings R. C. No. 1247/19 Dated 11-7-19 ప్రకారము Co-operative Societies and Industries కు గురించి పాఠములు వ్రాయించి ఇది కడ పాఠములలో చేర్చి ప్రచురణచేయి. ఆమోదించునది మా చిన్ని పాఠకములు సర్వజనాదరణమును బడసి, దివ్యాది వృద్ధి నొందుచుండ మా మిత్రుల వీరేశ్వరులు Text Book Committee వారిచే ఆమోదించబడినది గానీయు ఇందు కొన్ని పాఠములు మార్పుగా వున్నవనియు శ్రీ దైత్యుల వారికి తెలియవలచి మా పుస్తకములలో తనివొని నింతాలోకము చేయుచు, చాలమంది విద్యార్థి కాదలకు తెలియజేసితి.

గుణగ్రహణపాఠములైన శ్రీ దైత్యుల వారు మేము చేర్చిన పాఠములను ఆమోదించుచు Special Case గామారు Proceedings R. C. No. 185 E 21-30-5-2 తేదిని పంపియున్నారు. కావున విద్యార్థి కాదులకును ఉపాధ్యాయులకును మేము విన్నవించుకొనున జేవునగా నిందాలోపణముచేయు మా మిత్రులమాలవిన మా సరస్వతి వాచకములపై కిమక బూనక అనేక సూతనవివరములతో ప్రచురింపబడిన మా చిన్ని పుస్తకములను వాడుకలోనికి తెచ్చుభారము మీయిది. కావున తగురీతిని మారు ప్రోత్సాహమునకు గలందులకు కోరుచున్నాము.

సరస్వతి గణితభాష్యం: — అనేక సూతన వివరములతో, క్రొత్త పాఠము లేదు తెలుపుచు రాయల జ్ఞానాభివృద్ధి కలిగించు జేయు ననేక యుక్తి లెఖన, శోటిలెఖన, వందలెఖన చేర్చి ప్రచురింపబడినది. 0-2-0

“మొదటితర్కం 0-3-0, రెండవతర్కం 0-3-0, మూడవతర్కం 0-4-0, నాల్గవతర్కం 0-5-0, ఐదవతర్కం 0-6-0, ఆరవతర్కం 0-7-0, 7, 8 అచ్చులో వున్నవి.

అద్దపల్లి లక్ష్మణస్వామి ప్రకాశకుడు.

పుస్తకములు కలయునామ: — గోదావరి బుక్కు డిపో, రామండ్రి అని వ్రాసిన బడయగలరు.

N. B. మావద్ద ఎలిమెంటరీ విద్యార్థులకు ముద్రాగించు అన్ని రకముల స్కూలు పుస్తకములు ప్రేమసహాయములు, కాశకములు, కలలు కన్నా అప్పయ దొరకును.

చదివించుచుండు! మీరు కొనియున్నారా? యోగ్యతాపత్రికములు!

ప్రతియింటలో నుండవలసిన సుప్రసిద్ధావధముల నేల కొనలేదు?

1. అశ్మశయమునకు శుద్ధినిచ్చుచునే గుణములు వాడున శాస్త్రజ్ఞుల వయ్య కొనుటకు అతిశ్రద్ధాగలవారు ముఖ్యము
2. క. విశ్వాక కవిరాజు, విష్ణుచక్రవర్త్యుల, 9-41 శాశ్వతజ్ఞానవీధి రంగూను, బళ్లారి
3. కామయ్యార కన్యాయార్థము వ్రాయున గలగు సకలవిధ శాస్త్రములను పూర్తిగా పాఠకయ్యును.

250-300 మార్కులకు లెనినా 1-కి ధర 0-4-0 1 ముద్రా 6 సీసాలవరకు యు 1-4-0

బాలసఖోదయ (బిడ్డలపాలిటి సుశీల)

ఇది విలువల వనమాలికలతో కాస్తోక్తముగా కయ

యజేయబడిన రసాయనము (ట్రావిక్) 5 నెలల బిడ్డ మొ

దల 15 నెలలము కయమునుకు ఉపయోగించి తినినది

నకల వ్యాధులను పోగొట్టి మంచి రక్తమునిచ్చి శరీరము

నకు మంచికాంతి చెచ్చును. బిడ్డ 1-కి ధర 0-12-0

శివకాంత తయిలము

(భేది మండు)

బిడ్డలు, పెద్దలు కొన్ని చక్కలు మూత్రము కాశ

తో లేక చక్కలలో తినుకోవిన వాడును చక్కగా

తవ్వుతయగును. బలహీనము కడుపుకొప్పి యుండకు.

బిడ్డ 1-కి ధర 0-12-0

అభ్యుదయింతు: — మా కాశాశులు శాస్త్రజ్ఞుల మునాకులచే ముద్రా, నెంబెరి కరము శిల్పినితో ముద్రా (కాంతి) కరమునామ. కవుల ఎల్లరు ప్రోత్సాహమునకు కలిగెను. వి. వి. లక్ష్మణ వ్రాసిన (కాంతి) కరమునామ.

901 K041 శాశ్వత సెంట్రాచల పండితులు శ్రీశైలాభానువ వైద్యుల ముద్రా. (1)

నవరము బంగారము చే

తయారుచేయుబడిన పద్యాని, క్లాజ్ మెయిన్, మెన్ చుద్ర, సావా బాబామణి, మోహన, వంకర, పార్థి, బొంబాయి, శకుంతల, రాజావతి, నకోయిని మంగళూరు మొదలగు రకముల గాజులు అన్ని నెలలలోను స్థానంలో సిద్ధముగావున్నవి. ఇష్టములేనివో తినుకొని ప్రేమ వాసనీయుడను.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, (1842) గురుస్వామి శెట్టి

వల వర్తకులు వైసాలూరుకోడ్, మదరాసు.

ప్రకటన

కొత్తకొంపు ఫర్నిచర్ శాల
సామానులు మేలైనవి. ధరలు సరసము. వలయువారు క్యాటలాగు నిమిత్తం వ్రాయించేడి. పి. వీరాసామినాయుడు అందుకో, నరసారావుపేట, గుంటూరుజిల్లా.

FOR SALE.

The Vijaya Pharmacy and Medical Stores, BEZWADA.

Good will and Stock, Rs. 5,000 or near offer. Offer open till 25th Sept. 1922

Apply to, Guduru Lakshmana Rao, B. A. BEZWADA.

తెలుగు సంక్షిప్త ప్రత్యేకము

మీరు ఇల్లుకడకునే తెలుగు పాఠ్యపాఠము వేస్తూ కొరకు పోషకవేయవచ్చును. దివ్యము కొక గంట పని. “ప్రత్యేక” క్లుప్త నిమిత్త ముద్రాల్లో పంపించండి!

(18) ఇక ఫర్మేషన్ బుక్లో, కాశినాథ.

సర్వవృత్తిక విషనంజీవిని (రిజిస్టర్)

తెలుగులైన తమిళనాడు ఈ ప్రదేశమున
వాదన విషయముల పేరిటయేగాక బాధ
ను పూర్తిగా పోగొట్టును. వెల పాకెట్టు
రు. 0.8-0 పోస్టేజి 0.6-0, 4 పాకెట్టు కొన
వారికి పోస్టేజి ఇవ్వాలి. 1 డబ్బా పాకెట్టు
5.0-0. పోస్టేజి ఇవ్వాలి.

చిరునామ: రాజలక్ష్మి కంపెనీ,
నెం. 44 నంబులయ్యల వీధి, మద్రాసు.

తెలుగు కాలికో బైండు

సివిల్ ప్రాజెక్టు కోడ్	5	0	0
క్రిమినల్ ప్రాజెక్టు కోడ్	6	0	0
ఇండియన్ పీసల్ కోడ్	3	0	0
శతకరతావళి (గ్లెజ్)	2	0	0
దేవుని, నువ్వతి, భాగ్యం, సత్యవతి, సురాభాండేశ్వర,			
విగ్నానాథ, కవిరాజులు, వాగ్గేయ, నరసింహ, మానవ			
భాగ్య, శ్రీనివాస, కృష్ణ, భద్రాచలరామకృష్ణ			
ముని, గణేశానుగ్రహవ్రతరావళి, పాపచిన్మ			
పాపానామ, కిశోరవందన, నానమకొండవందన			
మానమండవందన, విడిగా	0	2	0
శృంగారరత్న, శబ్దగోపాల, రాజలక్ష్మి,			
కాళహస్తిలింగకృష్ణము, విడిగా	0	3	0
లింగోరమా డిపో, మైలాపూరు - మద్రాసు			

ఎలెక్ట్రిక్ లైట్

ఈ జర్మన్ సిస్టమ్ దీపము సీమలో తయారు
చేయబడినది. దీనిని వెలిగించుటకు అగ్గిపుల్ల
(Match) అవశ్యము లేదు. ఇది ఎలెక్ట్రిక్
శక్తివలన మండును. డ్రైవ్ ను ప్రకారము చేసి
దీపమును నుండు ప్రక్రమము త్రవ్వించుటకు, తక్షణమే ప్రకాశ
ముగా మండును. చూడుటకు ఒకటి అవశ్యముగా నున్నది
తేలుయందు సహా ఉంచుకోవచ్చును. దీపము 1-కి రూ. 1-8-0.

జనరల్ మెయిల్ ఆర్డర్ కంపెనీ,
పోస్టు బాక్సు 232, మద్రాసు.

గంధర్వకళ

వీర్యవృద్ధికి నేరు పొందినది

ఇది గంధర్వలచే కనిపెట్టబడినది. గంధర్వలచే వాడ
బడినది. గంధర్వలచే మానవుల కనుగొనబడినది. కావుననే
దీనికి గంధర్వకళ అని పేరు. అమోఘము. నలుబది దినముల
మందు. ధన 4-0-0 లు మాత్రమే.

గంధర్వపార్శ్వనీ, రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

అద్భుత భవిష్యత్ ఫలదర్శిని

ఇది మంచి ఆశ్చర్యకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము
ప్రతి మనుజునకును ప్రతిదినమున మిక్కిలి ఉపయోగకరము. ఇది
చూచుకొనుటకు బాధకము, పుట్టిన తేదీ, నక్షత్రము, మొదలగు
నవి అవసరములేదు. నులభమైన తెలుగులో వ్రాయబడినది. గొప్ప
గర్వి పీఠముల పొందినది. వెల 1 రూ. ప్రస్తుతం ఏలూరు సభాజి
గారగు ఆరీ వారాయణరావు, పంతులు బి. పి. వి. ఎల్, గా
రెట్టు (వాసిరి): "రామ దానిని తెలిపి కొన గోరువారికి యీ భవి
ష్యత్ ఫలదర్శిని సంతోషముకలిగించునని నానిశ్చయము." పుస్త
కములు వలయువారు యాదిగువచిరునామాకు వ్రాయవలయును
తాతా బోక్స్ టెలిమిడియాల్ యందు,
హైదరాబాద్, విశాఖపట్నం జిల్లా.

మదనకామేశ్వర లేహ్యము

మర్మలపాటికి సంబంధించి: మేమాను, నిక్కాక, కుక్
వస్తువు, నిన్నుతన, అతిమాత్రము, మొదలగు వాటిని హరించి
మంచి బలమును, యశస్సును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని, సంతోష
ఘాత్రాన్ని, కలిగించు వేదప్రసాదము. 2 డబ్బులు చాలును. 20 రు
డబ్బు రు. 1-4-0. వి. పి. చార్జీ 0-8-0 (8351)
కోశాపుష్ప లేహ్యము: ఇది మలబద్ధమును పోగొట్టి
కాల విరోధమును చక్కగా కలిగించుటలో అద్భుతప్రాయము.
15 రు. డబ్బు రు. 0-10-0, వి. పి. చార్జీ 0-7-0. [1]
పి. జి. పి. అంధాకో, ఆయుర్వేదకళాశాల, వెలిశే, నెల్లూరుజిల్లా.

ప్రాప్తాణు లేమి చేసిరి?

అదిని అంగీకరించు లేకమునకు వ్యాపారమునకు వచ్చి
యిందే. వాణిజ్యమే వీరి కీదేశమునందు నలయ మేర్పరచినది.
వాణిజ్యాభ్యుదయమే, వీరి ప్రభుత్వమునకు చక్రవర్తిత్వ మాన
హింపజేసినది. వీరి కీదేశము నివృత్తికిని వాణిజ్యవృత్తితోనే వీ
తీంచుచున్నారు. ప్రస్తుత పరిస్థితులనుండి ముక్త నొందుటకు
గూడ వీరికి వాణిజ్యమే తరణ్యము. ఇందువలననే, వీరి చక్ర
వర్తిత్వము, వీరేశముతోడి సంబంధబాంధవ్యముల వైసవే ఆధార
పడియుండును.

తొలుత వీరి కీదేశమునందు దక్కదక్కడ చిల్లరంగులను
నెలకొల్పిరి. చిల్లరంగులకు వలయు సాధనసంపత్తిని సమకూ
ర్చుటకును, వాటియందు జరుగు శ్రయవిక్రయములయెడ,
కాలానుగుణ్యము లగు సలహాల నందిచ్చుటకును, మధ్యమధ్య
వెద్యయంగులను నెలకొల్పిరి. ప్రతి వెద్యయంగుడిని నొక కా
ర్యాలోచనసభ నేర్పాటుగావించిరి. అట్టి ప్రతివానియందును
నొక యభ్యుత్పత్తి, నిర్దేశసభ్యులను నియోజించి, వారిని "వైసి
డెంటు అండ్ జోన్స్" అని పిలువసాగిరి. ఈసభ లందు మట్టణ
ములను వైసి డెంటువుకే లిసిరి. సభవారియందపునం దుండు
ప్రదేశమును వైసి డెంటు యనసాగిరి. మద్రాసు, బొంబాయి,
బంగారాదేశములు వైసి డెంటు లని పిలువబడుట కిదియే
కారణము.

క్రమక్రమముగా కంపెనీవారికి శ్రీరవసంతులన సంపా
దించుటయందు దిగ్భిరుచి యుదయించిరి. వాటిని నేకరించుట
కుద్యమించిరి. వ్యాపారవిషయములలోపాటు, రాజకీయవిష
యములలోనూడ జోక్యము కలిగించుకొనుట సహారాత్మకమైన
ది. తమ మనోభిప్రాయము తమ వైసారికి విన్నవించిరి. అంతట
వారు తమ యధికారములలో గొన్నిటిని వీరేశమునందిరి తమ
యభ్యుత్పత్తులకు సంక్రమింపజేసిరి. వెంటనే వైసి డెంటు అండ్
జోన్స్ అనుభవము, గవర్నరు అండ్ జేన్స్ లు అను చూడాలానికి
మార్పిరి. వైసి డెంటు టవునులను రాజధాను లిసిరి. తదాది యే
రాజధానియందుండు సభవారిచే సంపాదించబడిన భూమి వా
రాజధానికి జేర్చి కర్వరహదంప మొదలిడిరి.

తదనంతరము రాజ్యాధికారము యావహించినది. ఇం
దుకు, కానముల నిర్వాహాధికారమును, వాణిజ్యము ముద్రాధా
ికారమును, ఆరణ్యకము లైనవి. అంతట తమవృత్తుల నావం
కములర్చి, ఇంగ్లాండునందలి కంపెనీయధికారు లగు కోల్ట
అఫ్ డైరెక్టర్స్ కాసుగల వివేచించిరి. వారిట్టిచూపున తమ
జేళ్ళు రాజీగారికలపాండి, దానిని తమతాపేదారులకు తెలియ
బరిచిరి. అటుతరువాత కంపెనీవారికిరపున వాణిజ్యము ముద్రంప
బడినది. వాణిజ్యముకొక ప్రభుత్వాధికారము తెలుపుటకై నిర్ద
ేశించబడిన ప్రక్రమము "యూనైటెడ్ కంపెనీ" అని మా
త్రమే ముద్రంపబడినది. ఆకాలపువాటి కొన్ని వాణిజ్య లేకార
ణములేనో, ప్రస్తుతపు చూడబడినది తప్పించబడినది. వా
టినే మనవా రిప్పటికిని, జడరూపాయిలనియూ, సింహాంధమిట్టి
లనియూ పేర్కొనుచుండురు.

చిట్టనిర్వాణమునకుగూడ నుద్యమించిరి. కొంతకాలము
వరకు కంపెనీవారి కార్యనిర్వాహణాధికారముకొక కనుకగు
చట్టములనుమాత్రమే నిర్మించుచువచ్చిరి. వీరి ఆభ్యుదయము
నెడ నిర్వాహణాధికారము లూనిన ప్రాంత, దేవు, పోర్టు
గిను మొదలగు వైసిజాతులనా రిదేశమునం దాకాలమున విడిసి
యుండిరి. తమ ప్రకటనయెడ అనుమానాస్పదు లగుట కనకాళ
మియ్యల చట్టముల నిర్వాహణమున గడంగడవి తమ వైసాధి
కారులచే హెచ్చరింపబడుచువచ్చిరి అనుమానాస్పదము లగు
చట్టముల అమలును ప్రోత్సహించుటవలన, తమవక్షాను పలుచ
బడి, వైరులతమకు బలపడునని వా రిభిప్రాయపడిరి. 1781 లో
1834 వరకు నిర్మించబడిన యిట్టిచట్టములకు రిగ్యులేషనులను
నామాంకిర మిడిరి.

రాను, రాను, ప్రతిపక్షులపటుత్వము నన్నగిల్లినది. తమ
రాజ్యము విస్తరించినది. ఇంకను విస్తరింపబడున ననుకొనుటకు
కుభేదము లేదు వైసి. తమ కార్యనిర్వాహణతోపాటు ఆర్థిక,
మత, సాంఘిక విషయములలోనూడ జోక్యము కలిగించు
కొనుటయందు దిగ్భిరామ యుదయించినది. పాత రిగ్యులేషనులు
తమ నూతనాశయముల కన్వయింపవని వారికి వ్యాధిౌచగమే.
అంతట చిట్టనిర్వాణతత్వము నిండుకమార్పి. మార్పుయనతత్వము
ననుసరించి, 1834 లో 1850 వరకు నిర్మించిన చట్టములను ఆప్టు
అఫ్ ది గవర్నరు జనరల్ ఆఫ్ ఇండియా అని మొదలిడిరి. చాల
వరకు రిగ్యులేషనులను గూర్చునాపి వాటిసా నే నూతనముగా
నిర్మించబడిన చట్టములను ప్రవేశపెట్టిరి. పునః ప్రతిష్ఠితము లై
న చట్టముల అమలునకు తమ యాప్టితాధ్యము లీడెనునూచన లగు
పించినవి. తమచిత్తవృత్తి ననుసరించి నిర్మించబడిన చట్టముల
అమలున కధ్యంధిరిముండినను సమిక్ర చిక్కినది. ఇంకను సంత
చిత్తపరుచుటకు సమకట్టిరి.

క్రమక్రమముగా, చిరకాలానుక్రమము లై నట్టియు, జేశా
చారానుగుణ్యము లై నట్టియు, ప్రజల హక్కులయందు కూడ
ప్రవేశము కలిగించుకొని వాటిని తమ మనోభిప్రాయాన్నిధి కనుకగు
నల్లు కాసాధాధికారముచే బంధితము గావించుటకు బూను
కొనిరి. తమ నూతనోద్యమము ప్రమాదజనక మైనదని వారికి

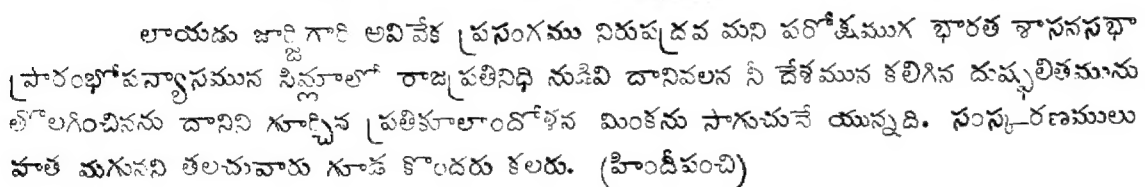
పాడనూపకపోలేదు. సంకల్పసిద్ధికై యొక క్రొత్త యెత్తుగడను
బిర్పిరి. ఈయెత్తుగడ ననుసరించి యేర్పాటు కాబడినదే తన
నేటిపు కవున్నిలు. ఇట్టిపేరుతో నొక చట్టనిర్వాణసభ నేర్పా
టుగావించి, కొందరిసభ్యుల నందదనముగా ప్రవేశపెట్టిరి. అని
వరకు వచ్చితియైన చట్టములను నిర్మించుటలో దేశీయుల సహ
యముగాని సలహాగాని కోరబడెడిదిగాదు కాని యిప్పటిసభకు
నియోజింపబడిన సభ్యుల సభాచక్రవర్తియందలి ప్రవేశము, మాత
నముగా నిర్మించ సమకట్టు చట్టములయందలి సూక్తిములు ప్రజా
భిప్రాయమునకు తెలుగునో విశేషపరచుటకును, అందువలన రా
నున్న యిక్కట్లను సంకట్టుల కనుకగు పన్నగడలను చిట్ట
నిర్వాణాధికారులు ముందుగానే సమకూర్చి యుండుకొనుటకును
మహయోగించెడివి. కాని ప్రజాభిప్రాయ విరుద్ధము లగువాటిని నొత్తి
గింపజేసి, ప్రజాభిప్రాయకారు లగువాటిచే పునఃపునఃసమీక్ష
గావించుటకు మహయోగపడెడిదిగాదు. ఈ సభాసహాయము
అనగా 1853 లో 1861 వరకు నిర్మించబడిన చట్టములను ఆప్టు
అఫ్ ది లెజిస్లేటివ్ కవున్నిలు ఆప్టుండియా అని పేర్కొన
బొడంగిరి.

ఆప్టుటికప్పుడే చట్టనిర్వాణసభయందలి మార్పులకు గల
కారణము ప్రజానాయకుల కారణమైనది. ప్రముఖులగు ప్రజా
నాయకులలో గుసగుసలు బయలుదేరినవి. ప్రభుత్వమువారి కి
గాలి కొంచెము పోకినది. తమ విమయము తమబలిమియు వాణి
జ్యము ముద్రాధాధికారము వైసయును, కానముల నిర్వాహాధి
కారము వైసను, వాధార పడియుండు ననుకొని వీరికి
పూర్తిగా విడితమే. జోకోట్టుట ప్రేమస్పర్శ మనుకొనిరి. చిట్ట
నిర్వాణసభను, దేశీయుల యభిప్రాయ నెరవేరునందలి పలుకు
బడితే, ప్రజాప్రాతినిధ్యము గలవానిగా విరళపరచిరి. వీని
వాణిజ్యవా రొకభూమిరాజ్యముగా భావించిరి. మహాప్రసాద
మని యెంచి, తమప్రజలను ప్రకాంతిచిత్తులు గండని బుజ్జించిరి.
వైందపు లెప్పుడును ప్రజలగు వెద్యయంట ననదాటు నల
వాటు లేనివారు. కావుననే తమనాయకులయూజుల కిప్పటిలో
కట్టుబడియుండిరి. అటుతరువాత నిర్మించబడిన చట్టములను, ఆప్టు
అఫ్ ది లెజిస్లేటివ్ కవున్నిలు ఆఫ్ ది గవర్నరుజనరల్ ఆఫ్ ఇండి
యా అనంబిల్లు ఫర్ ది పర్సన్ ఆఫ్ మేజిస్ట్రే డి లాన్ అండ్
రిగ్యులేషనులు అనసాగిరి.

1894 నవంబరులో ఆద్యత్యమైన రిగ్యులేషను లిస్తుగు
తియగ ప్రత్యక్షమైనది. వీరికొకవిన్న కారణము గలదు. 1861
వరకు, తమ రదిగరకు సంపాదించిన రాజ్యముయొక్క సున్న
తిముకొక ప్రయత్నించుచుండిరి గాని, నూతన రాజ్యాధికారము
కొక కుద్యమించకపోవుటయే ముఖ్యకారణ మైయుండవచ్చు
ను. తరువాత పరిస్థితు లనుకూలము లైనవి. ఆప్రయత్నముగానే
నూతనప్రదేశములు తమ పొల్లదబొచ్చివి. వాటిని పరిపాలిం
చుటకొకట, అననుకూలములగు చట్టముల నొక మార్పులలో
నుంచి తిరిగి వాటిని మార్పుచుట ప్రయోచానుకము కాదని
యూహించిరి. తమ యనుకూలముల ననుసరించి, వాటి కన్న
యింపజేయదగు చట్టములను నిర్మించుదనుక, హాతముగా లభ్య
మైన ప్రదేశముల సహాయమునందు, వాటికొకట కొన్ని
ప్రత్యేకవిషయములను నిర్మించి, తన్మూలమున వాటిని పరిపాలిం
చుట, తేర్చుచుకొనిరి. రిగ్యులేషనులు తిరిగి తెలయచేటు
కిదియే కారణము.

నూతనాశయములతో నిర్మించబడిన, చిట్టనిర్వాణసభ
తన కార్యక్రమమును నిర్వహించసాగిరి. ప్రభుత్వమునం దించక
రిక్తికట్టినదిగాని, రానురాను రిక్తి పడినది. విటత్వ మాకహింప
మొదలిడినది. తుదకు కట్టు లెప్పునూచన లగుపించివి. వైట్టు
సరిజేసి, బి.బి.టి, యిడిమిపట్టు జూచిరి గాని, కాలపరిస్థితు లను
కూలములైనవి. చిట్టనిర్వాణసభయొక్క ఉద్దేశ్యములును, ప్ర
జాప్రాతినిధ్యముయొక్క నిర్వహణయొక్క పాపరక్షణాసమదా
యనునకుగూడ ప్రత్యక్షమధ్యము లైనవి. సభాచక్రవర్తి ఆఫ్
ప్రకారము నడచు ననుకొని నిర్వాహించిరి. మరియొకవిధమగు
మార్పునుగావించి మరికొంతకాలము వెళ్ళుచువచ్చు ననుకొనిరి.
పలుకుబడి గల ప్రజాప్రాతినిధ్య ముజ్జడిసిరి.

మాంట్యాగ్ ఇల్యుస్ట్రేషన్ రిఫారము స్క్రీమునలన ప్రసా
దించబడినవర మిదియే. ఇట్టిప్రాతినిధ్యము గలసభ వారిచే నిర్మించ
బడు చట్టముల అమలుమాత్రము, తమ యనుమతికి లొబడి
యుండవలె ననిరి. అనుమతింపుటయు, అనుమతింపక పోవు
టయు, అమలులో వెట్టుటయు, అమలులో వెట్టుకపోవుటయు
తమయభిప్రాయ సేనుసరించి యుండు ననిది. ఈ విధానమువలన
జేశాభ్యుదయకరము లగు చట్టములు నిర్మించబడవచ్చును గాని,
అట్టివి అమలులోనికి వచ్చుటకుమాత్రము ధారాళమగు వల
నబుట్టలేదు. చిట్టనిర్వాణసభయొక్క తత్వమిప్పటికి చక్కగా
బోధపడినది. నిర్వాణాధికారులయొక్క అంతరంగికము నుద్యమ
మైనది. పలుకుబడి గల ప్రజాప్రాతినిధ్యముయొక్క ప్రయో
జనము, నిష్పయోజన మని తెలుపబడినది. జేశాభ్యుదయకరము
లగు కానములు గగనకునుమము లైనవి. జేశాచాచక్రవర్తిగ
ముల కనుకణము లగు ప్రజలహక్కులను కాపించగల కానములు
విచ్చలవిడిగా విజృంభించినవి. ప్రజానాయకు లిట్టికానము
బలంఘనియము లిరి. వీటి నల్లపిండుచుటయే శ్రేయస్కర ము
కొనునంతటినిరక్తి ప్రజల హక్కులసేవలయందు పాటుకొనినది.
కొంద రుల్లంఘించి కార్యాచరముల కేగుచున్నారు. కొంద

ఆంధ్ర సుగారి లేఖ

సి. ఎఫ్. ఆంధ్రాసుగారు

పీఠికాపురమునఁ బాదకయ్యాత్మేతరీకృతానామలగుశ్రీ
మ దుమానుక్తుఁడైశ్వరస్వామి దేవళములఁ శ్రీశారదానరరా
త్మభక్తనందనరచ్చమున నాశ్చర్యముజ శుద్ధప్రతిపక్షస్థితి విజ
యదశమివరకుఁ బ్రతిదినసమూ ర్నదాభిషేచనములు, సమాసనా
మమంతమమపూజలు, లతామంతమమ పూజలు, వేదపారాయణ
ము, గీతాదిపారాయణములు, తాత్త్వనాదములు, వేదార్థప్రవ
చనము, రాత్రి సమాధానము మున్నగునవి. శ్రీపదాచార నిబం
ధనీసంఘముచే భక్తిపురస్కరముగా జరిపింపఁబడును.

ఉత్తర రాష్ట్రము.

కర్నూల ప్రచారము.

(నిష్పత్తిరహితము)

గంజాం జిల్లా

గంజాం జిల్లాలో ప్రతి పండుకు 6 మొదలు 14 నెలల వరకును చదువుకు తగినవాడైనట్లు ఎట్టయినను, 6-12 నెలల వరకు నేయుటకు నాణెదుగు తెల్లనూది 100 నెలలవరకు నేయుటకు దగిన తెల్లనూది, యాజ్ఞాలో జగన్నాథప్రసాద్, బుగుడ, కొడల, బోరిసింగి, దిగువూడి, నూరంగి, ఉద్దాసు, పల్లూమిడి, నెలవల్లూ బోరకు 100 నెలల వరకుకు తగిననూది కొద్దిగమూత్రమే దొరుకును.

(సత్తిలో గంజలు దీయుటకు 40 నేర్వవలగునని కూలి 1-6-3 నుండి 2-8-0 వరకును. ఏనుట చేయుటకు కూలి 8-0 తులముల సేతు 2 మొదలు 4 అజాయిన్ను. ఏనుట ఆవిరులు జేయువృత్తి వారికి తయారజేసెదరు. ఏను కలయునంతమంది యున్నారు.

ఏనుకటి పురాతనరాటుమే ఉపయోగింపబడుచున్నది పొడుగు 40 అంగుళములు వెడల్పు 27-83 అంగుళములుండును రాటును ఖరీదు 1-4-0 మొదలు 2-8-0 వరకుండును ఈ జిల్లాలో 1922 జూన్ నెలవరకు 12 వేల రాటుములు పనిజేయుచున్నట్లు అంచనాజేయబడినది. 200 ములు గుల నూలు నెలకు తయారగుచుండును. నూలునెలకు 6 మొదలు 14 వరకుండును సాధారణముగా 10 నెలలవరకును. 60-80 నెలలవరకు కొద్దిగా వడుకబడుచుండును. 10 నెలలకు 8 అజాయిను 15 ను 16 అజాయిను 20 నెలలకు 14 అజాయిను వడుకుకూలి యాజ్ఞాబడును. తయారైనవారములో 80 వంతులు వడుకుకు బంకివచ్చును. 40 వేలవస్త్రాగ నేతగాం (ప్రన్నార. జిల్లాలో 10 వేల వస్త్రములు చాదాపు పనిజేయుచున్నవి. వీనిలో 400 చే వస్త్రములు మూగ్రముకుద్ధ రకుకునూలుతో పని జేయుచున్నవి. సరియైన యేర్పాటులు జేసినయెడల 5 వేలవంతు నేతగాండు వడుకునూలుపయోగించునట్లు జేయవచ్చును. వెడల్పు నేసినవి 31 మొదలు 64 అంగుళములుండును. సాధారణము 36 అంగుళముల వెడల్పు నేయబడును. 31 అంగుళములకు 1 అజాయిన్ను 66 ను 11 అజాయిను, 45 ను 2 అజాయిను 64కు 2 1/2 అజాయిను నేతకూలి యాయుచును. ఆయన నేయుటకు నేరయెక్కువ యాయవలెను. 10-12 నెలలవరకు చొక్కా గుడ్డలకును ఎక్కువ నెలలవరకు నూలు ధోతులకును ఉపయోగింపబడును. వడుకు నూలు నేయుటకు నేతగాండు భయము అనిపకునకు పనికిరావనియు నెక్కువక తెలుసుండుననియు, కూలి గట్టిదనియు నందును.

నెలకు కాంగ్రెసుక్రింద నేమి యితరులకిందనేమి 50 వేల గజములకర్నూల తయారుఅవును. ఎక్కువక కొడల, బుగుడ, జగన్నాథప్రసాద్ నెలవల్లూ తయారుగును. గంజాంజిల్లాకు గుంబాయి బండరునుండి కర్నూల దిగువతియగును. గంజాంజిల్లా నుండి, కలకం పూరిజిల్లాలకును మృదాసు, బొంబాయి, కలకత్తా పట్టణములకును నెలవతి చేయబడును.

కర్నూల నష్టములనుకానికన్న నెక్కువ కావలయును. కొత్త కర్నూలధారామేది యింగ్లీషు చదువు కొన్న వారే. అందరును. కర్నూల ధరించునట్లు జేయుటకు అనేకరకములు తెలుపుజేసిన కర్నూల తయారు గావలెను. కర్నూలధారు ఎట్లు వువనగా: ధోతులు 4 గజముల పొడుగు 45 అం వెడల్పు-2-4-0 మొదలు 2-12-0 వరకు 5 గజముల పొడుగు 45 అం. వెడల్పు 8 మొదలు 4 గజముల చొక్కా గుడ్డలు (సాదావైనను చావలైనను) గజం వెడల్పు 8 గం 9 మొదలు 12 అజాయిను కొటుగడ్డ బడులు నేతవి 20 అంగుళముల వెడల్పు 8 గం 12 అజాయిను మొదలు 1-4-0 ఉండును

ఇంకను కర్నూల గంజు చొక్కాగుడ్డలు ట్టిల్లతివానీలు కావలెను. ఏదో ఒక నెలకును టెట్టి తన్ను కర్నూల ఆంధ్రును ధరించునట్లు జేయుటకు ప్రత్యేక ప్రచారమేమియును లేదు. ఈ గంజునకు ప్రతిపది యెక్కువక నేయబడినది. వీధులవెంట కర్నూల అమ్మకము కొద్దిగజరుచున్నది.

ఈజిల్లాలో కర్నూల అభివృద్ధిజేయుటకు 5 మార్కెట్టుపెట్టుటయు, జిల్లాలో నంతలు పెట్టుటయు, సాధారణముగా 20 నెలలకు ఉపయోగము యెక్కువకటి ధోతులు తయారు జేయుటయు, కర్నూలకాట్లా పనిజేయువారకు నేత, మరగగ్గంపాడు నేర్పబడును. నూలుగుడ్డకు రంగుజేయుటయు, తెలుపుజేయు

టయు, కర్నూలవి వృద్ధిజేయవలెను. ఇప్పుడున్న వడుకునూలు మలే యెక్కువ జేయవలెను. జిల్లాలో పండుప్రతినిటికిపోకుండ నుంచి కర్నూల చాక జేయవలెను. గుంటూరు, హైదరాబాదు జవానునుండి వచ్చి కత్తిమార్పుకర్నూల బాహులలోనున్నది కొద్దిగా నేయుమని జిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీ కో:తే 60-80 నెలలవర కర్నూల తయారు జేయబడును.

గంజాంజిల్లా ఖద్దరు ప్రచారమంతయును గంజాం జిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీ నైకటరి, శ్రీయంత నిరంజనపాతియార్ గారి చేతులలో నున్నది. ఆయనకు నెలవల్లూ కర్నూల తయారు జేసి అమ్మకట్టి ప్రచారము సాయము జేసెదరు. కాంగ్రెసు క్రింద పనిజేయున వచ్చియును, స్వీయసామెయు జేసికొనుచున్నది.

బాలనూరుజిల్లా కర్నూల ప్రచారము.

1911 జనాభాప్రకారము యాజ్ఞాలో 50 వేలమంది నేతగాండు గలరు. నేతగాండు చంపారీ అనియు; బెంగాలీ అనియు రెండుతరగతులవారు గలరు. చంపారీ నేతగాండు 6-20 నెలలవరకును నేసెదరు. బెంగాలీ నేతగాండు 40-60 నెలల వరకు నేసెదరు. బెంగాలీ నేతగాండు చంపారీ నేతగాండు కన్న తక్కువ వున్నరు. జిల్లాలో మూడు తాలూకాలలో చంపారీ నేతగాండు పూర్తిగ నున్నాయి. జిల్లాలో 30 వంతుల మంది యా నేతగాండు నేసిన గుడ్డలకట్టి నూవేయారతపు మిల్లుములుతో నేసిన గుడ్డను కట్టుచున్నారవలయును. నూలు వడుకుటను యా జిల్లాలో పూర్తిగ మరచిపోయిరి. అందుచే ఇండియాలో ప్రత్యేక నెట్టువలసి వచ్చెను. నిరాకరణోద్యమ ప్రారంభమనండియు (1920) చంపారీ నేతగాండు నేసిన 6-20 నెలలవరకు గుడ్డను కొనుచుండిరి. నాజానుగుడ్డ ఉపయోగము చాల వరుక బిగిపోయెను. బెంగాలీ నేతగాండు యిప్పుడు 20 నెలలవరకు నేయుచున్నరు. మొత్తముగా 1921 నవంబరు నాటికి 4 వేలరాటుములు రోజుకు 4 గంటల చొప్పున పనిజేయుచుండెను.

ఈజిల్లాకు నేతలో ఒక ముఖపు గలదు. చంపారీలు వడుకునూలు నేయుటకు యేమియు ఆజ్ఞేపణ జేయరు. నేత కూలి మహాకా నుండును. వారలకు వడుకునూలు యిస్తే నులభముగా నేసి యిచ్చెదరు.

బాలనూరు జిల్లాలో కొన్ని నెలకుల రిపోర్టులు జూడగా జిల్లాలో ప్రతిపండుమీయు, ఆయన గంజలు లేకపోవుటచే గంజలు తీయువారి లేవనియు తెలియుచున్నది. జిల్లాలో చాల నెలకులలో పింబారీలు కనుబడును. వడుకునారే ఏనుట జేసెదరు. వడుకు కూలిలో యేవలజేయు కూలికూడ చేరియుండును. పురాతన రాటుమే వాడుకలోనున్నది. దాని ఖరీదు 2-12-0 5-15 నెలలవరకును నూలు వడుకుచుండు. భద్రకలో మాత్రము 30 నెలలవరకు నేతలు వడుకును. అన్ని నెలకులలో సత్తి ముగు కర్నూలకు యెక్కువ కావలసియున్నట్లు నిజేరికలు తెల్పుచున్నవి. వడుకుకు తగిన వాడుక నూటికి 25 వంతులమాత్రముండును. భద్రక కేంటులో మాత్రము 80 వంతులు వడుకుకు పనికివచ్చును. ఒక నెలకులలో నెక్కువ 5 వంతులు మాత్రమే పనికివచ్చును. ఈ వడుకునూలు పాక్షిక నుండకపోవుటచేతనన్ను పుర బాగాలేక పోవుటచేతనన్ను కర్నూలకునున్నది. నేతగాండు మిల్లు నూలునే ఉపయోగించుట కిష్టపడెదరు. రాటుమునూలు నేయుటకు ఎక్కువకూలి ఆడిగెదరు. చాలవరు నేతగాండు మహా జనులపేరికల్లో నుండురు వీరికి కర్నూల నూలుతో నేసి నవ్వుటి కన్న మిల్లుములతో నేస్తే ఎక్కువలభము వచ్చును. కర్నూలలో కావలసిన రకరకాల గుడ్డలను కొంచెము నాజానువమాత్రమే. ఈజిల్లాలో శ్రీయంత కరుణాకర పాక్షిగ్రహిగారు కర్నూలపని జేయుచున్నరు.

కేంబల్ పూరుజిల్లా కర్నూల ప్రచారము

ఈజిల్లాలో మూడు 11 సంస్థానములు జమీనులు గలవు. వాని యన్నిటిలోను ప్రతి పండును. ఇప్పుడు మిల్లు యజమానులు తీసుకపోవు ప్రతిని పోసినకుండ రాటుముల కొరకు వినియోగింప వచ్చును.

ఈజిల్లాలో వడుకుపని చాలలేదు. ఇప్పటికిని అనుయాయులు, గోండాలు అనువారు, తమ బట్టలకు వామే నూలు వడుకుకొనెదరు. అనుయాయులలో నోక ఆచారముగలదు. ఒక శ్రీ పొడ్యెయ్యక మొదటికివచ్చునట్లుగా భర్తకులుబడునకు అందరకును పరిపాపు నూలు వడికి నేయించి పెట్టుట విధ్యుక్తము. ఇట్టివారు జిల్లానుండంతట నున్నరు. ఎక్కువ కష్టము లేకుండ నే వీరిల సహాయముతో యాజిల్లాలో వడుకు పని పునరుద్ధరింపబడి అభివృద్ధి యగుచున్నది.

కేంబల్ పూరుజిల్లా జనసంఖ్య తిలములు అంచనా వేయబడినది. ఇందు 8వ వంతు 1లకునుండి నేతగాండు ఈదేశాగ ములో నాల్గు తరగతుల నేతగాండు లున్నరు. మస్తా తరగతి వారు దప్పు భూలియా, కొంటియా, గోండాతరగతులవారు ముతకగుడ్డల నుపయోగించెదరు. నిరాకరణోద్యమము ప్రారంభము కాకపూర్వమే ఈజిల్లా ప్రజలు మిల్లునెడను ముతకగుడ్డల కట్టును రాటుపునూలు ముతకగుడ్డలను గూడ కట్టుచుండెదవారు. కావున నేతగాండు చాలవంది వడుకునూలుతో నేయునీయున్నారు.

ఈజిల్లాలో డబ్బు తక్కువ వడుకుచేత కర్నూలపని చాలవరుకు నష్టపడినది. అప్పటికిని 8 వేలవరకుములు పనిజేయుట ప్రకంపావ్రము.

కాంగ్రెసుకర్నూల కేంటులపట్టి ఉత్తర రాష్ట్రములో కాంగ్రెసు కర్నూల నెలకులు, నేర్వయజిల్లాలలో నీకింది విధముగా గానవచ్చును.

Table with 2 columns: కేంటుల పేరు (Name of the cantonment) and ప్రత్యేక వివరములు (Special details). Rows include (1) యూలీ పేట, (2) పిట్టోల్, (3) కొడోల్, (4) బాయిలేరి, (5) పటపూరు, (6) చికిత్రి, (7) బంపూరం, (8) నూరడ, (9) బోడగోడు, (10) జగన్నాథప్రసాద్, (11) బేలమూత, (12) ములడ, (13) రసల్ కొండ.

బాలనూరుజిల్లా

Table with 2 columns: (1) మహారాజ్ పూర్, (2) భద్రక, (3) గుజడగడ్డ, (4) బాలనూరుగడ్డ. Corresponding details in the right column.

కేంబల్ పూరుజిల్లా

Table with 2 columns: (1) కేంబల్ పూరు, (2) ఝూర్నగుర, (3) దోలకపూరు. Corresponding details in the right column.

ఇంకను 7 పోట్ల ప్రకర్మములు జరుగుచుండును.

పూరిజిల్లా

పూరిలో నాజుగు నుంచి కేంటులగలవు.

Table with 2 columns: (1) ఖూర్దా, (2) లెచానియా, (3) బోల్కర్, (4) సత్యబాది. Corresponding details in the right column.

ఇచట ప్రసిద్ధిగాంచిన సత్యబాదిజాతీయ పాఠశాల పనిజేయుచున్నది. నేతరకుకు బట్టలు తయారు అగును.

ఇండియా నేషనలు లిబరలు ఫెడరేషను స్థాయిసంఘసభ

ఈ మితవాది సంఘ స్థాయిసంఘసభ్యులు పలువురు కోరటచే స్థాయిసంఘసభ అక్టోబరునెల 8 వ తేదీ ఆదివారము నాడు చెన్నపురిలో జరుగును. ప్రధానమంత్రి ప్రసంగము రాజకీయస్థితి, రాజకీయ శైలి, సంస్కరణములు అభివృద్ధి ఇంకేపు సంఘమువారి విజయము, ప్రభుత్వ కార్యసంఘ సభ్యుల సంఖ్యను తగ్గించుట, మంత్రిల సంఖ్యను తగ్గించుట బిల్లులు గాని మాచన ప్రకారము ఢిల్లీలో సభజరుపుట నున్న విషయములు చర్చించబడు పని కార్యదర్శి జి. ఏ. నరేశం గారి చేతికి.

గాంధీ మహాత్ముని వర్ణం

శిక్షాదినమహాత్మ్యము

ఆచార్య ప్రభుల చంద్ర రాయగారి సందేశము
అమెరికాదేశమున గాంధీశిక్షా దినసభ జరుగుట
చెన్నపురిలో ఉత్సవములు, ఖద్దరు ఊరేగింపులు
చెన్నపురిలో గొప్ప బహిరంగసభ

శ్రీమాన్ ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు మున్నగు నాయకుల గంభీరోపన్యాసములు

ఆచార్య ప్రభుల చంద్ర రాయగారి సందేశము
గత ఆరుమాసములనుండి మహాత్మాజీ కార్యాచరణమునం
యన్నారు. ప్రభుత్వమువారు విధించిన శిక్షను సంతోషపూర్వకముగ
సనుభవించి కార్యాచరణమునకు బోధన మనకు మహా
త్ముడు ఖద్దరునుండేము నొసంగెను. ఆపత్నులగు ప్రజలవ్యధల
నొలగించుటకు మహాత్మాజీ లాసంగు నివృత్తిచేయుటకు
మందు సత్య ప్రేమా వేదాంతపాఠ మంతయును మహాత్ము
నుపదేశించిన ఖద్దరుమహాత్ములమునందే యుండియున్నది.

భారతభూమికి ఖద్దరు కేవలము వరుసములు బట్టయేగాదు
ఖద్దరునందలిసాంకేతిక మహిమ మత్స్యధికము. నాకు ఖద్దరునందు
సమృద్ధిముకలను. భారతదేశము నద్దరించుటకు ఖద్దరుతిప్ప వేరు
పాథము లేనేలేదని నేనునమ్ముచున్నాను. రాజకీయము భా
రతదేశము వరులవై నాధారపడియుండుటచే వాణిజ్యవిషయము
యగు తిండిబట్ట కావలసినవస్త్రములగునాధిభారతమాత విదేశీ
యులవైస ఆధారపడవలసియుండుట నే నెరుకదును. విదేశ
ములనుండి వచ్చునున్న కుటుంబములను విడిచి ము
నుక ఖద్దరుబట్టలను కట్టుట కష్టముగ నే కనుపించునని దేశీ
యులు దీక్షబూనినచో ఖద్దరును కట్టుట, కట్టెదరు.

అన్ని యుగములలోను శ్రీమహాత్మాజీని మానవి
హితముకొరకును సులభమైనవిధముకొరకును మేననియులు
కష్టముల ననుభవించియున్నాడు. కాని వారి కష్టానుభవము
నిష్ఫలము కా లేదు భారతజాతి నద్దరించుటకే గాంధీమహాత్ముడు
కార్యాచరణకు ననుభవించుచున్నాడు.

మీరు ఖద్దరుబట్టలనే ధరింపుము. మహాత్ముని
కార్యాచరణవిముక్తుని గావింపుము.

చెన్నపురి దేశీయ సమాజ మందిరము

(నేమనలు క్లుప్తము)

నిన్న (18 వ తేదీ) మహాత్ముని 54 వ పుట్టినదినము
పుట్టిన పంచాంగము ప్రకారము నిన్నటికి మహాత్మునకు 54
ఏండ్లు పూర్తియైనవి. 54 వ కర్మవ్రతము ప్రవేశించినది. లింగిచెట్టి
పిల్లిలోనున్న నేమనలు క్లుప్తముగ సభ జరిగినది. శ్రీయుత గద్దే
రంగయ్యగారు, డాక్టరు టి. సి. కురుపు, శ్రీమాన్ భావ్యం
అయ్యంగారు, శ్రీమాన్ చక్రవర్తియ్య శెట్టిగారు మున్నగు
ప్రముఖులువచ్చిరి. జాతీయగీతముల పాడిరి. మహాత్ముని ఆదేశా
నుసారము నడచుకొనవలసిన కురుపు, చక్రవర్తియ్య గార్లుపూజ
సించిరి.

*** ** *

మహాత్మునేతపాఠశాల

పురుగుపూడి పిల్లిలోనున్న గాంధీ నేతపాఠశాల విద్యార్థి
గురున యితరులు ఖద్దరుభావల యూరేగింపు జరిపిరి.

* * *

హిందీపాఠశాల

ఆత్మనియమపిల్లిలోనున్న హిందీపాఠశాలలో నుచిరితిని
గాంధీజననిరోధము జరుపబడినది.

నిన్నటి బీచినభ

గాంధీమహాత్మునికి 5 సంవత్సరములశిక్ష విధించి ఆరు
మాసములు గడచెను. మహాత్ముని నిర్బంధదిన మగుటచే, చెన్న
పురి తిరుళ్ళిక్కేటి సముద్రతీరభాగమున మదరాసు జిల్లా
ఆంధ్ర అరవళాం గెను సంఘముల పక్షమున నిన్న సాయంత్రం
ము 5-45 గంటల కొక సభ జరిగెను. సభకునుమారు మూడు
డు వందల మంది వచ్చిరి. ప్రేక్షకులలో శ్రీయుత ఎస్. కస్తూరి
రంగఅయ్యంగారు శ్రీయుత ఎస్. శ్రీనివాస అయ్యం
గారు ఎం. శింగారవేలు శెట్టిగారు వి. చక్రవర్తియ్య శెట్టిగారు,
కే. ఎం. పటికొరుగారు, కే. గోపాలాస్వామి మొదలగువారు,
సి. వేంకటరంగ నాయుడుగారు. వావిళ్ల వేంకటేశ్వరశాస్త్రి
గారు, గద్దేరంగయ్య నాయుడుగారు గోనుగుంట్ల నుబ్రహ్మణ్యం
శెట్టిగారు, వాకాటిపిల్లరావువరదేగారు వెదురుమూడి శేషగిరి
రావుగారు, శ్రీయుత పి. రంగస్వామి అయ్యంగారు, ఎస్. స
త్యమూర్తిగారు, ఎస్. ఎస్. వరదాచారిగారు, నుబ్రహ్మణ్య
శివగారు, నేలనాథల నుబ్రహ్మారాయుడుగారును, నలునైలైయ
శ్రీయుతులు నుండిరి.

అగ్రాసనాధిపతి

శ్రీయుత ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు రుపపాదించగా,
శ్రీయుత ఎం. శింగారవేలు శెట్టిగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహిం
చిరి.

అగ్రాసనాధిపతి గాంధీమహాత్ముడు గత రెండు సం
వత్సరములనుండియు భారతదేశమునకై ఎటుల కృషిసలిపెనో
వర్ణించెను. రెండుసంవత్సరముల కాలమును మహాత్ముడు స్వరా
జ్యసాధనములను గూర్చియు, కద్దరుపాముఖ్యతను గూర్చియు
ఎంగిలించియు పుత్రికయందు వ్రాసెను. కద్దరే స్వరాజ్యము
సంపాదించు ననిను. చివరకు కార్యాచరణమునకు వెళ్లినపుడును
ఆయన యొగిన సందేశము కద్దరు గూర్చియు ఆయన తోడిదేశీ
యుల స్వాతంత్ర్యసంపాదకకై 5 సంవత్సరము కార్యాచరణకు
పొందెను. ఆయన యువదేశము ప్రకారము అనుష్ఠించిన స్వరా
జ్యము తప్పక అచిరకాలమున లభించునని శింగారవేలు శెట్టి
గారు చెప్పిరి.

శ్రీయుత ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు.

అంతట అగ్రాసనాధిపతి శ్రీయుత శ్రీనివాసయ్యంగారు
నువన్యసింపుడని యాహ్వానించెను. శ్రీయుత అయ్యంగారు మ
గ్గు, కోయంబుత్తూరు, నేలం, మున్నగు తమిళమండలములందు,
పర్యటనము గావించి యాచార్యునే తిరుగ వచ్చిరి. మదరాసు
నగరమునందు తానూహము కప్పించుకొన్నను, ఇంక తమిళజిల్లాల
యందు ప్రజలు నిర్భాజు కార్యక్రమము నత్యుత్సాహముతో
నిర్వహించుచుండిరి. తిరువూరు, దిండిగలా, నేలం, ఆపాంతము
లందు స్వచ్ఛమగు నూలును, రాటపు నూలును తయారుచేయు
చుండిరి నూలు అతిస్పందియము నడక బడుచుండెను. శ్రీయుతు
పురుషులకన్న శ్రద్ధవహించి విరామకాలము సంతయు, ఆపని
యందే వినియోగించుచుండిరి. రాటపు నూలు వలన, ఈ దేశము
సాము విదేశముల పాలు గాకుండు యీ దేశమునందే
యుండుననియు, బీదల కీపుత్తివలన దిగులులేక యాహారము
దొరకుననియు అందరకును సుఖ మెప్పుడు కలుగునో అప్పుడే
స్వరాజ్యము వచ్చుననియు గాంధీమహాత్ముడు చెప్పి
యుండినను సందేహమునకులు కొందరు మిల్లములు కట్టల
కొనగూడదా యని ప్రశ్నించుచుండిరి. కద్దరు కట్టలను కట్టు
కొనుటవలన విదేశములకు ద్రవ్యము పోక యీ దేశముననే

యుండుటయే గాక స్వాతంత్ర్య భావములు గలుగును. భారతీ
యుల కాత్మనోరమము గలుగును.

శాసనసభలు

ఉపన్యాసకుడు కొంతకాలము శాసనసభ్యుడుగ నుం
డెను. శాసనసభలవిషయము ఆయనకు బాగుగ తెలిసియుండెను.
శాసనసభ్యులలో నేతలు గౌరవములను తెలివిగలవారును నుం
డిరి. లాయరుబార్నిగారి యుపన్యాసము మితవాదుల యాగ
మానుకు పాలయ్యెను. అన్నిచోట్ల, రంగాచారి మున్నగు
శాసనసభ్యుల ప్రేరణవలన సామాజ్యశాసనసభయందు ప్రధాన
మంత్రి యుపన్యాసమును ఖండించుచు నొకతీర్మానము గావించ
బ డెను కాని దాని వలన యు ప యో గ మే మి?
మదరాసు శాసన సభ యందును ఉప
న్యాసకుని మిత్రులుండిరి మోరల్ రామచంద్ర రావుగారు
గొప్ప అనుభవజ్ఞులు. ఆయనవద్ద కృష్ణారావుగారు కట్టుదలగల
వారు. శ్రీమాన్ సి. వి. వేంకటరమణ అయ్యంగారు సమర్థులు.
వీరితోపాటు ఉపన్యాసకుడును తోడి శాసనసభ్యుడుగ రెండు
సంవత్సరముల కాలము గడిచెను. కాని ఏమియు లాభము లేకుం
డెను. కార్యనిర్వాహకసభ్యులను, మంత్రులను కలసి ప్రభుత్వ
విధానమును సమర్థించు చుండిరి. సంస్కరణములవలన గలిగిన
లాభములలో నదియొకటి. నిరాకరణావలంబుల కేసుల రికార్డుల
పరిశీలించు విషయమై పి. రామస్వామి మొదలగువారు కొన
గిన యుపన్యాసమునకును లా, అర్జున, సభ్యుని యుపన్యాసము
నకును భేదము గన్పించుటండెను. శాసనసభలలో జరిపి కాలమును
ప్రతిభను వృధాపరచుకొనుట కన్న కాలక్రమమునకే అధిక సం
ఖ్యాకులుగ తేరిన స్వరాజ్యము లభించుట ముకరమని శ్రీయుత
గారి యభిప్రాయము.

దృఢసంకల్పము

ఏమని చేయవలెనన్నను, దృఢసంకల్ప మత్యవసరము.
కాలక్రమమునందు ఎల్లరును సభ్యులుగ చేరుట యావశ్యకము.
కాలక్రమతీర్మానముల నన్నిటిని ప్రతివారును అంగీకరింపవలెనను
నిర్బంధములేదు. కాని ఉద్దేశ్యములం దెవరికిని భేదాభిప్రాయ
ముండదు. ఏయద్యమమును కొనసాగింపవలెనన్నను, ద్రవ్య
మవసరము. గతసంవత్సరము తమిళర ప్రభుత్వము 6 లక్షలకుగాన
1 లక్షనుమాత్రమే తిలవస్వరాజ్యనిధి కర్పించెను. ఈసంవత్సర
మింకను ఎంతోసాము కావలసియుండెను. గాంధీమహాత్ము
డు అహింసను గూర్చి నొక్కనొక్కచోధించెను. పంజాబు
లోని ఆకాలిలు అహింసా సూత్రమును గమనించుచుండినను,
నాకు ప్రభుత్వమువారి శిక్షలకు బాట్రులగుచుండిరి. నిరపరా
ధులగు పండితులవారైనా పరిభవంపబడిరి. ఏదియెట్లుండినను
దృఢసంకల్పమే అత్యవసరమైయుండెను. దృఢసంకల్పమే
తురుష్కవిజయమునకు కారణము. మహాత్ముడియులవిజయ
మునకు గాంధీమహాత్ముడే కారణమని
ముస్తఫా కెమలుపాషా, ఆలిసోదరుల వం
టివారు మనఃపూర్వకముగ నంగీకరించిరి. అట్లుండ, భారతీ
యులేల వెనుకాడవలెను? ఒకనాడుకద్దరు యయోగించి, మరొక
నాడు మిల్లుబట్టలను ధరించుట యనుచిరముగ నుండును. కాం
క్రెగు ముఖ్యమూర్తిముల నంగీకరించిన, వివములు విషయమై
తగాదాయుండదు. గాంధీశిక్షణను గ్రహించి మనఃస్థైర్యము,
నలవడ జేసికొనినచే అన్నియు వాని యంతట అవి సమకూర
నని శ్రీయుత శ్రీనివాసయ్యంగారు పలికిరి.

శ్రీయుతులు పి. రంగస్వామి అయ్యంగారు, గద్దే రంగ
య్యనాయుడు, వి చక్రవర్తియ్య కద్దరు ప్రాముఖ్యతను గూ
ర్చి యుపన్యసించిన పిదప, సభ సుమారు 5 గంటలకు మ
గిసెను.

* * * * *

అమెరికాలో గాంధీశిక్షాదినోత్సవము

ఆగష్టునెల 18 వ తేదీన అమెరికాలో న్యూయార్కు
నగరమున బ్రూక్లిన్ ఆమ్స్టర్డమ్ ప్లేస్ 138 నోగ్యూరమున లాక్విడ్
పరిషదాలయమున శిక్షాదినోత్సవము జరుపబడినది. శ్రీనివాక
నందస్వామి అమెరికాదేశమున కేగివుడు వారికి ఆతిథ్య మె
సంగిన ఎమ్మా కారుకన్యగారే యాధిపతిదాలయమునకు యజమా
నురాలు. ఆగ్యూరమున నుత్సవము జరుపుట కొమె సమర్థించెను
నేమనుప్రతికా సంపాదకు డగు డాక్టరు వాగ్నరుగా. రాసభ
లో నుపన్యసించ సంగీకరించియు అవసర కారణము వలన రా
జాతక తుమాపణ లేఖను వ్రాయుచు “గాంధీమహాత్ము డఖిలే
ప్రపంచ మహావీరుడు. అతని దౌర్జన్యరాహిత్య నిధాంతరము
విశ్వమంతటను వ్యాపింపవలదు.” అని వ్రాసితి. బ్లాంచీబాట్లన
కన్య, టి. హెచ్. కె. రేజిమిగార్లుపన్యసించిరి.

దేశీయ వార్తలు

తురుష్క విజయము

దేశమునందంతటను ఉత్సవములు

మూల్తాను కొట్లాట

సమరసంధి - ధనసహాయము - అరెస్టులుమున్నగు వివరములు

భారతకాంగ్రెసుకార్య సంఘసభ

అమృతసరులో నామోదించబడిన తీర్మానములు

భారతమిత్రవాది సంఘసభ

అక్టోబరు 8 వ తేదీని చెన్నపురిలో జరుగును

శ్రీమాన్ సుబ్రహ్మణ్య శివగారు

రాజ్యద్రోహమునకు పూచీకత్తు కొరుట - అక్టోబరు 4 వ తేదీని విచారణ జరుగును

అకాలీల సంక్షోభము - పకాళంగారి తంతివార్త

భారత దేశమున విజయోత్సవములు

బొంబాయి

17 వ తేదీ రాత్రి బొంబాయిలో మహమ్మదీయుల యొక్క వాదనలను అలంకరించి దీపావళి లక్షకొట్టలు చేసిరి. భిక్షాభతు వలంటీరుల యొక్క పాత్రను అంగీకరించిన ధనము ప్రోత్సహించిరి. బాహ్యముననున్న యిహ ప్రార్థనలు జరిగిన పట్టుట ఉత్సవకారణమును సామాజికతకు నేటు పోటని గారు వివరించిరి. అంగ్ల దేశమునా రీతిరీతమున చాలాగా రూకబతో మెలగవలెను. తేనియో ధనతదేకపునునామృదీయము కాగ్రహము కలుగకలదని పోటని గారు నుడిచిరి.

ఫిల్లీ

17 వ తేదీ రాత్రి ఫిల్లీనగరమున దీపాలంకారములు ఈరే గింపులు జరిగినవి. చాండినీచౌక్ ఆస్థీరు నేటులకడ సభకు ముగి నుత్సవము జరిగినది. పెద్దగన్నము వరుయుటచే ఉత్సవమున కంతరాయము కలిగినది.

ఇతరస్థలములు

బొంబాయి ఫిల్లీలలో నేగాక అమాచూబాదు మున్నగు పెక్కు పట్టణములందు విజయోత్సవములు ప్రార్థనలు జరిగినవి. చాలాచోట్ల భర్త మువలన నుత్సవముల కంతరాయము కలిగినది.

భారతకాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ

అమృతసరులో 17 వ తేదీని జరుగుట

ఈనెల 17 వ తేదీని అమృతసరులో దేశబంధు చిత్ర రంజనదాసుగారి అధ్యక్షతన భారత కాంగ్రెసు కార్య సంఘసభ జరిగినది. ప్రబంధకసంఘ కార్యసంఘసభ్యులుగూడ వచ్చిరి. గురుకృపాగువిమయములను పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు వివరించిరి. ఈ సభకు తీర్మానము లామోదించ బడెను.

తీర్మానములు

1. దౌర్జన్యము కొంచమైనతేకుండను ప్రతికూలమేతరులను న్ను అకాలీలను పోలీసులు ఘోరముగ కొట్టుట చాలాఉక్రమము అకాలీలు భారతముగ వైరముతో అత్యధిభక్తును అత్యంత హనుతో క్రూరభావలను సహించుట చాలాపశోచనీయము.

2. దీనినిగూర్చిన విషయములను పూర్తిగా పరిశీలించి భారత స్థాయిసంఘమునకు అక్టోబరు నెలాఖరు లోపున నివేదిక మును పంపుటకు యాసంఘమువారికి ఉపసంఘము స్పెషల్ గుమస్తారు. అసంఘమునకు శ్రీమాన్ ఎస్. శ్రీనివాసరావు గారు అధ్యక్షుడుగను ఎం. ఆర్. జయకుమ (బొంబాయి పోలీస్ డివిజన్) చాలాగా మహమ్మదుటాకీ (ఫిల్లీ) జి. ఎం. సెనుగుప్త (మంగళాధ్వని) ప్లోజ్యగార్ల సభ్యులుగను ప్రాధికారము లుచి భాగంగా కార్యదర్శిగ నుండవలెను.

శ్రీమాన్ సుబ్రహ్మణ్య శివగారు

108 క్రింద పూచీకత్తును కొరుట

శ్రీమాన్ సుబ్రహ్మణ్యశివగారు తంజావూరుజిల్లాలోను చెన్నపురిలోను 18 వ మే మొదలు, మార్చి 20 వరకు నొసం గిన ఉపన్యాసములు 124 ఏ, 153 ఏల క్రింద రాజ్యద్రోహ కరములని, ఒకవత్సరమువరకు శిక్షకుర్తవలె పూచీకత్తును జూచిను నివ్యవలెనని 108 క్రింద చెన్నపురి ప్రధాన రాజధాని మేజిస్ట్రేటు జారీచేసిన ఉత్తరువును నలుయొని పైకత్తు 15 తేదీని విచారణకందజేసెను. అక్టోబరు 4 వ తేదీని విచారణజరుగునని తెలియుచున్నది. నిన్న సాయంత్రము జరి గిన గాంధీసన్మతిమహాసభకు శివగారుగూడ వచ్చిరి.

సంస్థానాధిపతుల రక్షణచట్టము

మసలాలు మోదీగారు

హిందూదేశ పత్రికాసంఘ కార్యదర్శి మసలాలు సి మోదీగారు భారతప్రభుత్వసభ్యులకు బొంబాయినుండి యిటుల తంజివార్తనంజెను. 1910 వ సంవత్సరము మద్రాసుప్రభుత్వవలన కలిగిన తొందరలను నిర్మూలమును మేము బాగుగా ననుభవించి యున్నాము. సంస్థానాధిపతులను గూర్చి పత్రికలలో వ్రా తులవ్రాయకుండ నిపు డొకచట్టమును మరల చేయగోరుచో మద్రాసుకాసనమునే మరల నిషేధితో ప్రారంభించుచున్నా రని దేశీయులు తలచుట నిశ్చయము. ఈచట్టము నామోదించి నచో పత్రికలకు విరోధము కలుగును. స్వతంత్రముగ న్యాయ ముగ పత్రికలు పనిచేయుటకు వీలుండదు. ఎటులనైన నిట్టి మోస భారత కాసనసభలో నుపపాదించుటకే వ్యతిరేకమువారు నిశ్చయించుకొడవ చాని నిష్పటిసభలో నుపపాదించునాడెను. సంస్థానాధిపతులను గూర్చి పత్రికలలో వ్రాయబడిన వ్రాతలను, సంస్థానాధిపతుల ఆదేశాలను, రాష్ట్రప్రభుత్వములనువలన మెటనే ప్రకటింపవలె నని మోదీగారు కోరిరి.

*

అకాలీ విషాదము

ఘోరతీరముగ చెబ్బలు గాయములు చేసెనుట

శ్రీమత్ టంగుటూరు ప్రకాశం పంతులుగారు అక్టోబర్ 15 వ తేదీని యిట్లు తిలివార్త నిమగ్నులైనారు. పల్నెందు కవిజీ సభ్యులు కొందరు 16 వ తేదీ నాటికి వచ్చిరి. నిన్న ఉదయము శ్రీయుతానీ ఆర్. దాసుగారు నా సతీమణియను మోతీలాల్ నెహ్రూగారును సుమారు 10 1/2 గంటలకు కలకత్తా మొయిలలో దిగిరి. కేసును ఆదేశ సభ్యులము నకు బొంబాయి మొయిల దిగితిని. నిన్న ఉదయము మొదలు నే నీ స ప ని, గాయము లు కలిగి క్రింద తేలి కముగ నిర్మంపబడిన ఆసుప్రతులలో నున్న అకాలీధీరులను మామటకు తెల్పితిని (ప్రియుతులు సి. ఆర్. దాసు, పండిత శ్రీనారాయణ, పటేల్, జమ్నాలాల్ బహాదర్, లాలా దునీచంద్ గాంజుక, నేనాన, మదికొండరు అలటిసాయకులు) గలవి మధ్యాహ్నం 12 గంటలకు ఆసుప్రతిపదిల్లోనికి తెల్పితిని. అదిమాడగ శ్రీపథుత్తమువారు యాద్యసమయమున నిర్మించుటను పుత్రులు మనస్సునకు దీపెను. అంతయొనప్రసమున చక్కగనం

డెను. అక్టోబర్ 16 యందుగిని కొద్దిక చెబ్బలు తగిలినవారినికంటే నేటిది వేరేరు వాద్యలలో రెండువందలమంది వక్తులలో పరుండియుండిరి. ఒకకోగనండి యంతోకా కోగ వక్తులు ఒక్కొక్కరకుతగిలినగాయములు జూచుచు, కొద్దికొద్దిక విచారణలు చేయుచు మేము నడచితిమి. దాదాపు అంతరము మరల కర్మక్షేత్రమున బ్రవేశించుటకు సిద్ధముగ నుండు చుని అకను కల్గింది. వారు కెప్పిక చెబ్బలు ప్రారంభము నుండినవలదిగాను. గాయములు తగిలినవారిలో ఒకవక్తుడు 80 యేండ్లవానిగాచితిమి. ఒకశ్రీమద్ నుండెను, అమెగా యములు తగిలినవారికి ఉపహారము చేయుటకు డైటికెక్టర్గా చావదితగిట్టుబడెను. అమెడొక్కలో ఒకటి రెండుచెబ్బలుతగిలునప్పటికప్పుడు బాగాయెను. ఒకవక్తుడుదీయరువక్తుడు గాయములుబాగుగ తగులుటకే మాటాడలేకపోయినను, ఒకవక్తుడు నాచుట్టియ కాన్సైటిలు తన నెడు గొప్పని నచిమయమును బాగుగ పూసగుచ్చి నటుల పల్లించి రిజోజిటిలు. పదకేసి అమెద్దులమును స్పృశ్యులయై చెప్పెను. ఈ అనుభవముండి మరయొక వాకి మాటాడులో వెల్లి తిమి. అకలు యొకా యెక్కువచెబ్బలు తగిలినవాటికి చికిత్స చేయబడుచుండెను.

ఎక్కువగాయములు తగిలి, రెక్కయొముకలు విరిగినవారు లను వికను నెప్పియో చెబ్బలు తగిలి:వారలను చాచితిమి. 14 యేండ్లవాడొకడు మంచి చెబ్బలు దిని పడియుండెను. గురుకృపా బాగుకు జరిలువెల్లుమన్నురని తెలియునె యాబాబుదూరజెమ్మెక్కు యామనడచెను. ఈయవక్తుడును, దౌర్జన్యమునుండి స్వీయరక్షణము చేసికొనలేదు. భారతకాసనసభలోను, పంజాబు ఆధికారిలనువలయునంత మాత్రమే జలము ప్రయోగింపబడెనని చెప్పిన మాట సత్యమారమును విరధము చేసినది యెప్పుడో ఒక సారి వెల్లియాయవానికి కూడ విశదమగును. పండిత మోతీలాల్ గారును విరధ ప్రేతుకులను, చెబ్బలు తిన్న వారును చెప్పిన విషయములు విన్నవినప, నేమానపుడైనను ఒక్కటే యున్నేశమును నొందును. అది యేమనగా ప్రభుత్వోద్దేశము అకాలీయద్వైషమునున్న సిద్ధుల వరాక్రమమునున్న అణగిచ్చివట్టి యనియే. స్వాతంత్ర్యసంఘములో, అహింసావిజయమును అసహాయద్వైషముననును, ప్రపంచవారిత్రములో సప్రతిమానములైనవి. అందుచేతనే కరుణలచౌర్యము ప్రయోగింపబడుచున్న గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వ రీతినిమలక్రింద ప్రభుత్వ గాంధీన అహింసా భావములకు నే నూనము కళ్యాయయెను.

అయినచోయు లిట్లు నిర్వర్తించెదనని యను కోప్పవనిని అకాలీలు పూర్తిచేసిరి. సాత్విక కాసనల్లంఘమును ప్రత్యింజి నను గురుద్వారప్రబంధక కమిటీవారు తేసికొన దాగిచ్చు నెక్కువ జరుగునని నేనూకొనెను. నేనామెతి, బాలభట్లో ద్వయములకు అనుభవము స్థాపింపబడిన. చాలమంది దాక్షిణ్య నేకతయునుండిరి. ఆంధ్రులెప్పుడందు పనిచేయుచుండెను. దాక్షిణ్యులను, నర్మలను శ్రేత్రమునందు గాయములు తగిలినవారి సకాలమునకు సిద్ధముగ నుండి చేయు సేవను జూచి, శీతము భవిష్యత్తునకు తన కమెక లాభమున్నయెడల గుణ. సాతమును నేర్చుకొనవలెను. అపజయముండితిమిని ఘోషింపవలె. ప్రభుత్వమువారు అహింసకు విరధముగ దౌర్జన్యమును ప్రయోగించితిమని ఒప్పుకొనిరి అహింసయే విజయము గాంచెను. ప్రభువు విజయములో ప్రభుమాధ్యాయాంతమున, అగిరాములు. అలంకములు ఏమియును తేకుండ తేసి జరలను గురకాబుటకు వెల్లియచ్చుటలు తేసిరి. కర్నూరుగారు వచ్చిన తరువాత నివృద్ధు: అరెస్టు ఉత్తరువు అమలులో నున్నది. అది జరుగుచున్నది. ఎంతకాల మిటుల జరుగునో, ఏమి ఫలితములగులనో వేచిచూచవలయును.

నర్సింగంకుమిటి సమావేశము

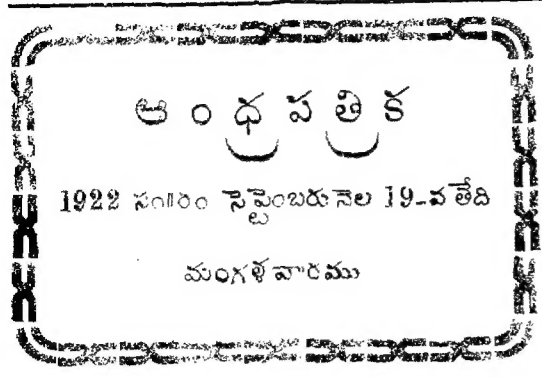
శ్రీమత్ ప్రకాశంపంతులుగారు మూల్తానుపట్టణము నుండి యిట్లు కెదల సంతివార్త నిమగ్నులైనారు:-

ఈఉదయము మూల్తాను చేరితిమి. కర్మింగంకుమిటి యాచట నే యు స మా వే క మ గు ను నాకాలిన్యాలో భాను పండిత మదనమోహనమాలవ్యా పటేల్ జమ్నాలాల్ బహాదర్. రాశేంద్రబాబు లాలాదునీచంద్ గారలు నేనును మొహరం అల్లులల సందర్శమున తండు మరెముల వారికిని సంగి గురువుటకు వచ్చితిమి. ఆంధ్రకర్మింగంకు కవిజీ సమావేశమునకును 22, 23 తేదీలను ఆంధ్రం ప్రియమహాసభలకును నాలేసందులకు చింతించుచున్నాను. చిత్తూరుకు 24-వ తేదీకి వచ్చెదను.

ఆర్య సంగీత విద్యాలయము:- వైదివ్యాలయ మువారియాజమాన్యమున 20వ తేదీవిభవారము సాయంత్రము. గంటలకు సాందర్భమహాలలో పూజావాస్తవ్యులని సంగీతము అట్లు కరీముఖానగారి పాటకచేర్చి జరుగును.

ప్రకటనము

శేషజీవితము మహాలయ అమావాస్య యగుటచే,
ఆంధ్ర పత్రిక వెలువడదు. సంపాదకుడు.

బళ్లారి అనంతపురం జిల్లాలు:

రీసెటిల్ మెంటు

—o—o—o—

బళ్లారి అనంతపురం జిల్లాలలో తూముమును దారిద్ర్యమును రాజ్యముజేయుచుండుట, సామాన్యముగ దెలిసిన విషయమే. స్పెషల్ సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు గారు రా. సా. జె. వేంకటనారాయణ నాయుడుగారికి మాత్రము పరిస్థితులు వేరువిధముగ గనుపించినవి. అదోసి, ఆలూరు, శిరుగుప్ప, బళ్లారి, తాడిపత్రి, గుత్తి తాలూకాలలో, ప్రజలు రాను రాను ఐశ్వర్యవంతు లగుచున్నారనియు, శిస్తులను హెచ్చుజేయవలయు ననియు, సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు గారు సిఫార్సుజేసిరి. వారు ప్రచురించిన నివేదికము మాయెదుల నున్నది. శాశ్వతపు సెటిల్ మెంటును మదరాసు రాజధానిలో ప్రవేశపెట్టుట యవసర మను నభిప్రాయము ప్రబలియున్నను ఇంతవర కది ఫలోన్మఖమునకు రాలేదు. రీసెటిల్ మెంటు జరిగినపు డెల్లను, భూమిపన్నులు గూడ హెచ్చుగు చున్నవి. ప్రజలు ఐశ్వర్యము ననుభవించుచున్నటుల దెలుపుట యాచార మయినది. ఈ కారణముచే, భూమి విషయమై యజమానులు తగినంత శ్రద్ధ వహించక ఇతరవృత్తుల వంకకు మరలుచున్నారు. పన్నులవృద్ధి భయము వారి నావహించియుండును. బళ్లారి అనంతపురం మండలములలో వర్ష పాతము కడుస్వల్పము. వర్షముపై కర్షకుడు ఆధారపడియుండుటచే, సకాలమునకు వర్షము గురియకున్న మనుష్యులును పశువులును గూడ పడెడి బాధ లమితము. అందుచే ఏదియో యొక సంతృప్తము పంటలు బాగుగ పండినను, దానిని ప్రమాణముగ గైకొన వీలుండదు. పంటలు పండని సమయములే తరుచుగ తటస్థించుచుండును. తుంగభద్ర తప్ప వేరు నదులు లేవు. కృష్ణ, గోదావరి, కావేరి నదులవలె తుంగభద్ర, సమృద్ధిగ నీరును సప్లయ జేయజాలదు. ఈ ప్రాంతములందు కాటకములు పలుమార్లు దండెత్తినవి. 1871 మొదలు 1881 సంవత్సరముల మధ్య ప్రచండతొమ్ మేర్పడి విశేష జననష్టమునకు కారణమయ్యె నని సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారి నివేదిక యంగీకరించుచున్నది. ప్లేగు వ్యాధివలన బళ్లారి తాలూకాలో 1901, 1911 సంవత్సరముల మధ్య మరల జన సంఖ్య దగ్గను. తాడిపత్రి తాలూకాలో గూడ 100-కి ముగ్గురువంతున దగ్గిరి. అంటువ్యాధుల వ్యాపకము, ఆర్థికదుస్థితికి ఫలిత మని ఎంచవచ్చును. ఇట్టిస్థితి, ఐశ్వర్యమును సూచింపజాలదు.

1917 సంవత్సరమునందు ప్లేగువలనను, 1918 సంవత్సరమునందు తీవ్రమగు విషజ్వరము వ్యాపించుటచేతను, ప్రజలలో 100 కి 7 $\frac{1}{2}$ వంతున చని పోయినటుల ప్రచురింపబడెను. కాని ఈయంకెలను నమ్ముటకు వీలులేదని ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశము.

శము. పలువురు మరణములను రిపోర్టుజేసియుండ లేదనియు, అసలు జననష్టము ప్రచురమయినదాని కన్న చాలయధికమనియు, ప్రభుత్వమువారు సూచించిరి. ఇందునుబట్టి, ఈతాలూకాల దుర్భరస్థితిని కనుగొనవచ్చును. ప్రభుత్వమువారు మాత్రము, మరణాధిక్యమునకు ఆర్థికదుస్థితి కారణమని జెప్ప వీలులేదని తృప్తిజెందుచున్నారు. అంటు వ్యాధుల ప్రాబల్యమునకును ఆర్థికదుస్థితికిని గల సన్నిహిత సంబంధమును గ్రహించిన, ప్రభుత్వము వారి యూహా కాధారము లేదని విదిత మగును. ఈరెండుజిల్లాలలో శిస్తును వసూలుజేయుటకు అధికారులు నిర్బంధముల నధికముగ నవలంబింపవలసి వచ్చుట, ప్రజలఐశ్వర్యాభివృద్ధికి నిదర్శనము గాజాలదు. ఈప్రాంతములలో ప్రజలజీవితావసరములు చాలస్వల్ప మని సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారు సూచించుచున్నారు. చోళ్లు, కొట్లలు ప్రజలకు ముఖ్యాధారములట. వరియన్నమును వారు పండుగ దినములలో మాత్రమే యనుభవించుట. చింత పండు పచ్చడితో సగముఅన్నమును వారు తినెదరట. మిగిలిన సగమును పెరుగుమజ్జెగలతో భుజించెదరట. కడుపటివస్తువులు రెండును రయితులకు పుష్కలముగ గలవట. నేయిగూడ వారికి సామాన్యముగ నక్కరలేదట. మాంసము తిరుచుగ నక్కరలేదట. సామాన్యపు రయితు సేటిని అమ్ముకొని, తనకు కావలసినదెప్పు, చింతపండులను కిరోసీనాయిలును కొనునట. రయితులకు కావలసినస్వల్పవసరములు వారియొద్దనే దొరకుననియు, మంచుకుటుంబమునకయినను వారమునకు రెండురూపాయలకన్న నెక్కుడుసొమ్మును వెచ్చింప నవసరములేదనియు, ప్రపంచములో ధర లెంత పెరిగినను రయితుకు ఎట్టియిబ్బందియు గలుగదని యు,మినుమిక్కిల హెచ్చుధరలవలన రయితులకు హెచ్చుసొమ్ము లభించి వారిని ఐశ్వర్యవంతుల గావించు ననియు, వేంకటనారాయణ నాయుడు గారు వర్ణించిరి. మరియొకవిశేష మేమన, మామూలు పల్లెటూరివారు మిగుల ముతకబట్టల ధరించెదరట. ఇందుకు కావలసినసూతును స్త్రీలు ఇంటియొద్ద వడకుదురు. ఈ నూలుతో గ్రామములయంద దుండెడి మగములపై బట్టలను నేయించుకొందురు. వ్యవసాయము జేసేడి కులములలోని స్త్రీపురుషులు గలసి పొలములలో బని చేయుదురనియు, కూలీలను సామాన్యముగ నుపయోగింపరనియు, సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారు వర్ణించిరి.

ఈవర్ణన జూచిన, రయితులు భూలోకస్పర్శ సుఖము ననుభవించుచున్నటుల గాన్పించును. ఇందుకు ఫలిత మేమి? రయితులు శిస్తుల నధికముగ చెల్లింపవలయుననియే గద. సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు గారు భారతీయులు. ఇక్కడి సంగతులను గుర్తెరిగిన వారే గాని మరొండుగాదు. వాకు చిత్రించిన రయితుపటము జూచిన, అది రయితుల ఐశ్వర్యమును దెలుపు చున్నదా, లేక దారిద్ర్యస్థితిని దెలుపుచున్నదా యని యోచింపవలెను. చింత పండు కారముతో, నేతిస్పర్శలేకుండ, భుజించుటయు, తన యెద్దనున్న నేతిని ఇతరుల కమ్ముటయు, అవసరమగు వస్తువుల నయినను బజారు నుండి కొనకుండుటయు, రయితుయొక్క దుర్భర దారిద్ర్యమునకు నిదర్శనము గాదా? ముప్పొద్దుల తృప్తికరముగ అన్నము. తినుటకు శక్తియున్నవారి స్థితి ఇటులనే యుండునా? ప్రపంచమునందంతటను జీవితావసరముల ధరలు పెరిగియుండ రయితులు మాత్రము సుఖపడుచుందరా? అన్నిటి కన్నను చిత్రము, రయితులకు వ్యయసాయపు ఖర్చులు లేనేలేవా? నాయుడుగారి వాదముతో

నేకీభవిం చెడిరయితు లుండరని నమ్మెదము. రయితుల యభిప్రాయమును రిపోర్టునందు సూచించి యుండలేదు. రయితులు ఐశ్వర్యము ననుభవించుచున్నారనియే వాదసాకర్యార్థ మంగీకరింపము. అటులగుచో రయితులు ఇతరుల కీయవలసినబుణములు వృద్ధిజెందు తెల? బుణముల యభివృద్ధి రయితుల సంపదకు నిదర్శనమా లేక వారిదురవస్థకు నిదర్శనమా? సామాన్యదృష్టితో జూచు వారి కెల్లరకును, రయితుల దుర్భరమెగు చున్నదని గోచరించును. కాని, సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు గారు వేరువిధముగ నర్థము జేసికొనిరి. రయితులకు తమ బుణములను పెంచిచెప్పటయు, తమ రాజడిని తగ్గించి చెప్పటయు అలవాటట. రయితులు తమ ధనమును దాచుకొందు రని, వీరు కనిపెట్టిరి. పొరుగువానికి గూడ తనయొద్ద ఎంతధన మున్నదో రయితు వెల్లడిజేయనపుడు, సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు గారి కీ రహస్య మెటుల దెలిసెనో, గోచరింపకున్నది. మరియొక వివరీతపు సంగతి. రయితు సాధ్య మగుసంతెవరకు బయటకు గనుపించక, కొద్ది ధనమును అప్పుచెచ్చుకొనుచు, అందుపై సంవత్సరముల తరబడి నడ్డి విచ్చుచు బుణ్యగ్రస్తుని వలె నటించుచుండునట. రయితుల ధనము చాలవరకు భూగర్భమునందు దాగి యున్నదట.

వేంకటనారాయణ నాయుడుగారి విచిత్రసిద్ధాంతమును పరికింపవచ్చును. రయితులు బుణ్యగ్రస్తులగుట, దారిద్ర్యముచే గాదనియు, కేవలము నటన కొర కనియు, వారి సామృత్యము భూమియడుగున నిలువజేయబడు ననియు సూచించుటకన్న వై పరీత్యము వేరొకటి యుండునా? భూగర్భమున దాగియున్న ధనము వీరిదృష్టి కెటుల గనుపించెనో యూహింప నశక్యము. ఇట్టియూహా నాధారముగ గైకొని రయితులు ఐశ్వర్యముతో తులదూగుచున్నారనుట ఎంతన్యాయమో కనుగొనవచ్చును. సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారి సూచనలతో ప్రభుత్వమువారు మొత్తముమీద నేకీభవించిరి. తుంగభద్రానదిక్రిందనున్న పల్లపు భూములకు తరము రేట్లను 100-కి 25 వంతునను, ఇతర నిజీవసతు లున్న భూములకు 100-కి 12 $\frac{1}{2}$ వంతునను హెచ్చుజేయవలె నని సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు గారు చేసిన సిఫార్సును ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించిరి. మెరక భూములలో నల్లరేగడ భూముల శిస్తును 100-కి 18 $\frac{1}{2}$ వంతునను, ఎత్తరేగడభూములను 100 కి 12 $\frac{1}{2}$ వంతునను పెంచుటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి. ఈ రేట్లు ముప్పది సంవత్సరముల వరకును నిలిచియుండును. గతవత్సరము ఫిబ్రవరి నెలలో జరిగిన శాసనసభలో, కాలమానము విరుద్ధముగ నుండుటచే రీసెటిల్ మెంటు రేట్లను 1920-21 సంవత్సరమున ప్రవేశపెట్టుట భావ్యము గాదను తీర్మానమును పి. శివరావుగారు ప్రవేశపెట్టిరి. ఆతీర్మాన మంగీకరింపబడెను. మరల గత శివరావుముతో ముగిసిన శాసనసభలో, రీసెటిల్ మెంటు సూచనలను అమలులో జెల్పవలదని శివరావుగారు తీర్మాన ముపాదించిరి. ఈతీర్మానముపై ప్రసంగించిన సభ్యులందరును బళ్లారి అనంతపురం జిల్లాల దుర్భరదారిద్ర్యస్థితిని వర్ణించిరి. వీరు ఎవ్వరును, సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు గారు గనుపరచిన వర్ణనతో నేకీభవింపరయిరి. ఈ రెండు జిల్లాలును వరుసవరుసగ కాటకములచే పీడింపబడుచున్నవనియు, పొలములసాగుబడి కగుఖర్చులను సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారు సరకు గొనలేదనియు, శివరావుగారు నుడివిరి. అంటువ్యాధులు ప్రబలుటయు, జనసంఖ్యదగ్గుటయు, శిస్తుల వసూలుజేయుటకు నిర్బంధములకు గడంగుటయు,

రయితలు ఆరికదార్బల్యమునకు నిదర్శనములని శివ శంకరంపిళ్లగారు స్పష్టపరచిరి. కె. శరభారెడ్డి గారును, రంగనాథంమొదలియారుగారును రయితల దుస్థితిని దెలిపిరి. మండలమునభవము గల శాసనసభ్యులు విన్నవించినను, క్రొత్తరేట్లను తగ్గించుటకు, దివిన్యాసభ్యు డంగీకరింపకబోయెను. తుట్ట తుదకు ప్రస్తుతపు ఫసలీ ఆఖరువరకు మాత్రము, హెచ్చరేట్లను వసూలుజేయకుండుటకు దివిన్యాసభ్యు డంగీకరించెను. సెటిల్మెంటు పనులు మాత్రము జిల్లాలో ఎప్పటివలె కొనసాగుచుండునని దివిన్యాసభ్యుడు స్పష్టపరచిరి. తాత్కాలిక పశమనమువలన లాభమేమి? వచ్చేఫసలీయందయినను హెచ్చరేట్లను రయితలు భరింపకతప్పదు. ప్రజాసామాన్యజేమమును కాపాడుటకు ఆతురము జూపెడి అధికారులు, సమయమువచ్చినపుడు వారు కపటులని చాటుటయు, వారినుడుపులు అసత్యములని ప్రకటించుటయు, వారిపై నెక్కుడుబరువులను మోపుటయు విచిత్రముగాదా? ప్రభుత్వము ప్రజలకు బాధ్యతవహించునెడల, సెటిల్మెంటు ఆఫీసరుగారి ఆరోపణల కవకాశ ముండునా?

గుంటూరు తాలూకా బోర్డుల ఎన్నికలు

గుంటూరు తాలూకాబోర్డుల ఎన్నికలు గడచిన ఏప్రిల్లోగా జరిగి క్రొత్త బోర్డులు ఏర్పడవలసియుండెను. కాని స్థానికస్వపరిపాలనాశాఖామంత్రిగారు, ఆరుమాసములవరకు ప్రాతబోర్డుల జీవితమును పెంచిరి. ఆ గడువు గూడ ఆక్టోబరు 1-వ తేదీతో అంత్యమగును. ఈ లోపుగ ఎన్నికలు జరుగునని తలచి, అభ్యర్థులు నిలిచి వోటరులను హెచ్చరించుచున్నారు. మొన్నటి శాసనసభలో క్రొత్తబోర్డులేర్పడుటకు మరల నారుమాసముల గడువు నీయవలయునని, మంత్రిగారు కోరిరి. వారి విన్నపమును శాసనసభ్యు లంగీకరించిరి. తాలూకా బోర్డుల ఎన్నికలు జరుగుట కభ్యంతర మేమి? కాలయాపనకు కారణ మేమి? సహాయనిరాకరణావలంబుల సంచలనమే కారణమని మంత్రిగారు స్పష్టపరచిరి. ఈమారు నిరాకరణావలంబులు ఎన్నికలకు అభ్యర్థులుగ నిలువబడిరి. ఎన్నికలు జరుగుచో, వారు తప్పక విజయము గాంచెడివారే. ఇంతకుపూర్వము, నిరాకరణావలంబులు స్థానిక సంఘములలోనికి రాకుండుటకు రాజభక్తిప్రమాణమును ప్రతి సభ్యుడును గైకొనవలెనని ప్రతిపాదించెడి చట్టము నుకదానిని మంత్రిగారు శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టిరి. కాని ఈ చట్టము, నిరాకరణావలంబుల ప్రవేశమున కడ్డు గలిగింప దని నిశ్చయ మగుటచే, నిరుపయోగ మయ్యెను. ఇప్పుడు ఎన్నికలు జరుగకుండను, క్రొత్తబోర్డులు ఏర్పడుకుండను మంత్రిగారు అడ్డుబెట్టుచున్నారు. ఎంతకాల మిటుల ఆటంకము గలిగించెదరో తెలియదు. సంస్కరణములవలన, ప్రజలకు చేకూరినహక్కులేవియో గనుపించుచునే యున్నవి. లాయడుజార్జిగారు వోటరులకు గల ఎన్నికహక్కులకు భంగము కలిగించిరిని, మన మితవాదసోదరులు వారిని నిందించిరి. ఇప్పుడు స్థానిక మంత్రిగారును మదరాసు శాసనసభ్యులును చేసిన పనియేమి? లోకలుబోర్డు వోటరుల ఎన్నికహక్కుల భీదిభంగము గలిగించుట గాదా? స్థానికస్వపరిపాలన మొత్తదస్థితికి వచ్చినదో యూహించుట సుఖభ సాధ్యము. చిరాలవ్యవహారములోనేమి, విజయవాడ మున్సిపల్ వ్యవహారమునందేమి, గుంటూరు తాలూకాబోర్డుల ఎన్నికలవిషయమునందేమి, ప్రజాభిప్రాయ మెటుల తృణీకరింపబడెనో యూహింప

వచ్చును. ఖండాధికారముల నిచ్చుటవలన, దేశమున కుపద్రవ మొత్తయేని గలదు. స్వపరిపాలనమును విభజింప వీలు లేదు. సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము దేశమునకు లభించినపుడే, రాష్ట్రపరిపాలనమేమి, స్థానికస్వపరిపాలనమేమి, సామ్యవ్యతిలో నుండగలదు.

బాధ్యతెవరు?

హిందూపత్రికకు, లండను విలేఖరుడు వ్రాసిన లేఖయందు, లాయడుజార్జిగారి ప్రసంగమునకు ఇండియా రాజ్యాంగమంత్రి యగు పీలు ప్రభువుగారు కారకులని గనుపించుచున్నది. సివిలు సర్విసు వారిని ఊరడింపనిచో, వారందరును సమ్మెకట్టెదరని, పీలు ప్రభువుగారు లాయడుజార్జిగారికి దెలిపిరట. కారకు తెవరయిన నేమి? లాయడుజార్జిగారు చెప్పిన సంగతులు శిలాక్షరము లయినవి. వానిని ఉపసంహరించుకొనవలసిన వారు లాయడు జార్జిగారే. లాయడుజార్జిగారి ఉపన్యాసమునకు రాజప్రతినిధిగారు వ్యాఖ్యానము జేయుటవలన లాభమేమి? ఒకరు లేదనిన, మరియొకరిపై ఆశ బెట్టుకొనుట, కొందరకు ఆచారమయినది. మద్రాసు ధనభారమును ఇండియా ప్రభుత్వమువారు దొలగింపక బోయినందులకు, జాయింటు కమిటీవారి పైనను, ఇండియా ఆఫీసుపైనను కొందరు ఆశ బెట్టుకొనుచున్నారు. ఇండియా ఆఫీసు వారికిని, బ్రిటిషు మంత్రులకును హైందవాశయములపై ఎట్టి సవతి తల్లిప్రేమ గలదో గ్రహించిన, భ్రమ పూర్తిగ దొలగి పోగలదు. తాత్కాలికముగ కొంతభేదభావము పాడగట్టినను అధికారవర్గ మంతయు నెక్కుత్రోవనే చనును. ప్రజాభిప్రాయమున కనుగుణముగ గాక తన యిచ్చవచ్చిన రీతిన అది సంచరించును. అందుచే భారతీయులలో నన్నివత్తుముల వారును తమపై తా మాధారపడి యుండుటకు నేర్చుకొనవలయును. అట్టితరీ, వారి మనోరథము సిద్ధింపకుండ నాటంకపరుచుట కేరికిని సాధ్యము గానేరదు.

ఆచార్య సప్తలదండ్రరేగారి సందేశము

గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధదినమున ఆచార్య సప్తలదండ్రరేగారు భారతీయులకు సందేశ ముండును. ఆసందేశ మేమి? మహాత్ముని కద్దరుసందేశమునే ప్రఫుల్ల చంద్రుడు మరల బోధించుచున్నాడు. సత్యమును ప్రేమయు, కద్దరుసందేశమునందు ఇమిడి యున్నవి. కద్దరు హిందూదేశమును రక్షించునని యు, మరియొకటి దానివలె బనిచేయజాలదనియు, ప్రఫుల్ల చంద్రునికి సంపూర్ణ విశ్వాసము గలదు. కద్దరునుధరించి, మహాత్మునిబాధలను ఉపశమింపజేయు డని, ప్రఫుల్ల చంద్రుడు భారతజాతిని హెచ్చరించుచున్నాడు. వీరి హెచ్చరికను భారతీయులు కొనసాగించి కృతకృత్యు లగుదురుగాక!

అకాలీసిక్కుల ప్రవర్తనము

అకాలీసిక్కుల ప్రవర్తనము, దేశనాయకుల స్తుతికి పాత్ర మయ్యెను. సి.యస్. ఆంధ్రాసుగారు, అకాలీలకు ఆధ్యాత్మికవిజయము గలిగెనని యంగీకరించిరి. దేశనాయకులు, అమృతసరమునకు తీర్థయాత్రకువలె వెడలుచున్నారు. అకాలీలను అభినందించుచున్నారు. అనిబిసెంటుగారు మాత్రము అకాలీల ప్రవర్తనమును నిరసించుచు, అధికారులవలంబించిన ప్రతిక్రియలను మెచ్చుకొనుచు నిన్నటి దినము న్యాయుండియా పత్రికలో వ్యాసమును ప్రకటించినది. బిసెంటుగారి వాతలు ఆంగ్లోహైందవ పత్రికల వ్రాతలను గూడ తలదన్నుచున్నవి.

మిలిటరీభర్సు

హిందూదేశపు మిలిటరీ అసస్రములను నిరాయించుటకేర్పడిన ఉపసంఘమువారు, నైవ్యములను విశేషముగ తగ్గింప వీలులేదని అభిప్రాయ మొనగిరట. మిలిటరీభర్సు తగ్గదనుట నిశ్చయమే.

కాకినాడలో టర్కీ విజయోత్సవం

స్వకీయ విలేఖరి లింతివార్త
కాకినాడలో భిలాఫతు సంఘమువారి ఏర్పాటుప్రకారము 15వ తేదీన బహిరంగపథ జరిగినది. నిన్న (17వ తేదీ) రాత్రి గొప్ప ఉత్సవము జరిగినది. నిన్న రాత్రి సరిగా 9 గంటలకు ప్రార్థనలు జరిగెను. మసీదులను దీపావళులతోను పతాకములతోను బాగుగా నలంకరించిరి. గొప్పజుర్రెగొంపు జరిగినది. చాలమంది హిందువులుగూడ మహ్మదీయులతో కలసి అన్ని ఉత్సవములలోను పనిచేసిరి.

టర్కీ-విజయోత్సవము

కలకత్తాలో దీపాలంకారములు
ఎన్వరుపాషాగారి మరణవార్త స్థిరపడుట 17 వ తేదీ రాత్రి కలకత్తానగరమున మహమ్మదీయులు తురుష్క-విజయోత్సవమును జరిపిరి. ఇండ్లను మసీదులను అలంకరించి దీపావళుల నెదుర్చిరి. తురుష్కులకు సంపూర్ణవిజయము నొసంగవలెనని ప్రార్థించిరి. ఎవ్వరుపాషాగారు చనిపోవుట నిజమేనని కలకత్తా భిలాఫతు సంఘమువారి కవుడే దృఢవార్త వచ్చుటచే ఉత్సాహమునకు కొంతభంగము గలిగినది.

అమెరికను రైల్వేసమ్మె

అమెరికను రైల్వేసమ్మె దాదాపు ముగియుచున్నది. పూర్వపు జీతనములనెక పరివారిని పూర్వపు ఉద్యోగములలోనికి దీసికొనుటకు చాల రైల్వేకంపెనీల వారు (51 కంపెనీలు) ఆంగీకరించిరి.

నేటాలు భారతీయులు

పీటరుహార్బి జుల్యు, సెప్టెంబరు 12:— నేటాలు ప్రాంతము ఆర్థికవైఫల్యము కన్నులు తెరిచి అనవచ్చునని నొసెడు. యూనియనుప్రభుత్వమువారి కను వరుసముల రై సెన్సింగు చట్టమును మార్చవలెను. (టైముస్ ఆఫ్ ఇండియా)

ఆ.గ.య.వ.గ.జ. గాను 1924 సం. అక్టోబరు దర్శింపజనును (ఇంగ్లీషువర్ష)

రైల్వేరిస్సు నోటుసంఘము

ఈవిషయమును గూర్చి సభ్యు లేకగ్రీకుముగ సంగీకరించి సంతకములు చేసిరి.

గుడినాడ తాలూకాలోని బామ్మలూరు వాస్తవ్యులను శ్రీమంతులను నగు శ్రీయుక్త లింగం నాగభూషణము చాదరి గారు దమకుం గల వైవిధ్య క్రియాయజ్ఞాత్వముచే సప్రసంతానములలో నొకటి యగు కృతీసంతానము నొందఁగోరి మృగుమధురైలిని పద్యగద్యగీతాత్మకముగ నాచే రచింపఁజేసిన “పాదుకా పటాభిషేకము”ను బందరులో నెటీవల జరిగించిన గణపతి నవరాత్రోత్సవ సందర్భమున శ్రీయుక్త బట్టు సూర్యనారాయణ దాసుగారిచే పారికధానామమున కాలక్షేపము పెక్కుతడవ లాసరింపఁబడెను. ఈగ్రంథ మశ్యంత మనోహరముగ నుండుటయగాక దైవభక్తిపరాయణులగు చదువరులకును పారిదాసులకును శ్రీ నాగభూషణము గారివలన నుచితముగ లభింపఁగలదు.—శ్రీరామ్ వీరబ్రహ్మము, పండిట్, నోబిల్ కాతేజః బందరు.

తిరువళ్ళిక్కేటి సంగీతసభ:—ఈసభ యాజమాన్యమున బ్రహ్మశ్రీ ఊంభకొంఠం పంచాంకేశ శాస్త్రిగారు 21వ తేదీ గురువారం నామంత్రిం 4 గంటలకు తిరువళ్ళిక్కేటి నెం 1 వెంకటాచలచెట్టివీధి గృహమున నయ్యారధ్యక్షోపాఖ్యానమును పారికధా కాలక్షేపము గావించెదరు.

విష్ణుచిత్తకానభ-చింతాద్రిపేట:—ఈసభ యాజమాన్యమున శ్రీమాన్ పి. యస్. రాజగోపాల భాగవతార్ గారు (చిదంబరం) చింతాద్రిపేట బంగళావీధిలోని సభాలయమున శేపురాత్రి 8 గంటలకు ‘మచేలోపాఖ్యానము’ను పారికధ గావించెదరు. టిక్కెట్లు లేవు.

ఆంధ్రమహాజనులెల్ల విచ్చేయ ప్రార్థితులు

రష్యా లింగోరాకు సహాయ మొనర్చ నుండుట

సెప్టెంబరు, 17—ప్రధానమంత్రియగు హ్యూగో గారు మంత్రివర్గముతో కలవడించి, సమీక్షాసభ్యమునకు సైన్యములనుండు పుటకు తీర్మానించిరి.

పాపము వైదొలగు 18:— సర్వయా రాజు
 కేరు గారితో సమీపప్రాప్త్య సమస్యను గురించి 2½
 వలసతిరిగెను. తిరువాతి తురుప్పులు యూరపు
 శినులు సర్వయాక పాపకరమని ప్రకటింపబడినను.
 మృత్యును ఫెలేజీ గారు సర్వయారాజును గలసి స
 మ తురుప్పులవలన సర్వయా కెట్టిదయమను
 తథా మిచ్చెను. సర్వయామృతి బాధను బార్బి తో
 ముకుత ఇంగుడునగు జనును.

అగాధానుగానిది దర్శించి ప్రశ్నించగా నిట్లు తెలిసిరి.
కాంస్తాంటిన్ పేరు మరుమ్మ సామ్రాజ్యమునకు ప్రభావస్థా
నము. సామ్రాజ్యభీమునదృష్టితో జూచినచు దానినుండునట్లు
వలన బ్రతిష్ఠ సామ్రాజ్యమునకు విపరీత దష్ట కేరుగాన్నించు
టలేదు. బ్రతిష్ఠ నిరూపప్రచ్యుతిధానముచే భారతమునామ్ను
దీయును బలవంతునిది. బలవంతులసామ్రాజ్యమునందరును. తమ
ప్రదేశములందు ముడుపులకు సంపూర్ణ పాలనాధికారము
అందవలెను. ఇదివరకు ఆ దృష్టిప్రదేశములకు నన్ను దానిని తమ
మూలము నాయటలేదు. బలవంతులపాలనకు అంతర్రాజ్యము
మును నుండవలెను. అందు టిర్రిక్కిరానకు భాగ నుండవలెను.

స్మిర్నా దహనము

గ్రీకులు ఆర్మీయనులు అరెస్టు చేయబడుట లండన్, సెప్టెంబరు 17:—స్మిర్నా దహన సంఘటనకు గలమంది గ్రీకులును, ఆర్మీనియనులను తురుష్కులచే నరెస్టు చేయబడిరి. తామె ఆర్మీని దరిగాల్పితి మన పి కొప్పకొనుమండి (ని) తెలియచున్నది. స్మిర్నా దహనమునకు ఇంతవరకును 120000 మంది హతలైనట్లు తెలియుచున్నది. కొంతమంది ఆంగ్లేయులుగూడ చంపబడిరిని తెలియచున్నది.

గ్రీకునాకలు స్మిర్నాపై ఫిరంగులు ప్రేలుటల కోడు, సెప్టెంబరు 17:—గతదినము స్మిర్నా నుండి వచ్చిన వార్తల జాడగా అగ్ని కొండము లిగ్గినట్లు తెలియచున్నది. అగ్ని నాల్గుటకు తురుష్కులు ప్రయత్నింపగా స్మిర్నాలోని గ్రీకులు ఆర్మీనియనుల కల్పించిరిని తురుష్కులు ప్రకటించిరి. "క్లిక్ కో" అను గ్రీకు నాక స్మిర్నాలోని తురుష్కు ప్రదేశము లపై ఫిరంగిగుండ్లను గురిపించెను.

పరాసుబ్యాంకు ధనము

పరాసుబ్యాంకుల మూలధనమును పరాసు నాకలపై తీర్చుటచే తక్షింపబడెను. బ్రిటిషుపరాసుబ్యాంకు నాకలు వీరు వారను విగతీత లేక బాధితుల సంక్షేమతానికి దీనికొను చుండెను.

బ్రిటిషుపటాలము

జులై 17. — ఒకటవ నాల్గుస్ట్రాస్ట్రుమెరు పటాలము కాంప్టాంటిస్టిలనుకు జనుటకు సిద్ధముగ నుండెను.

సిర్నాయందు గడ్డము

స్మిర్నా యందు నాల్గే, స్పెయిను డెల్లియనుకార్యాలయములు దప్పమిగిలినదనము లన్నియు పరకురాపృపీతి యాయెను రహ్యాకు అమెరికను విచారణసంఘము

గోవియలులు తీరస్కరించుట

లండన్, సెప్టెంబరు 17:—గోవియ పరిస్థితుల విచారించుటకు ఒక ప్రభుత్వవిచారణసంఘము సంపెద మను సంయుక్త. రాష్ట్ర ప్రభుత్వమునకు అంగీకరింపజాలవని రివ్యూ ప్రభుత్వమువారు తెలిపిరి. రాయబారముల జరుపుటకు ప్రభుత్వ రాయబారసంఘమునగాని వ్యాపార విషయముల వారయట కనధికార సంఘమునగాని రానిచ్చుట కట్టి యధ్యంతరమును తేదని తెలిపిరి. సరిసమాన హోదాతో నిసంఘముల నాహ్వనిం చెద మని సోలియటు ప్రభుత్వమువారు తెలిపిరి.

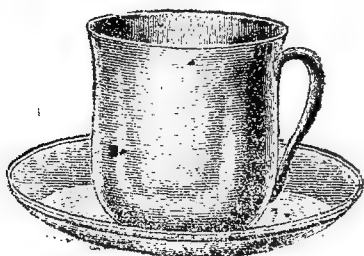
వాణిజ్య నాకలందు వికమునకు 8 గంటలు పనితేయవలె నని నియమింపబడెను. కాన పరాసు నాకలు లేపు 24 గంటల కాలము సమ్మెకట్టుటకు సిద్ధయించిరి.

ప్రజలు ప్రభుత్వమునకును జాతీయమితిని ఎట్టినివాదము ను సంధినింప తేదని జాతీయమితి అవ్యక్తుడు ప్రకటించెను.

మైలాపూరు సంగీత సభ:— రేవటిదినం సాయం కాలం 4.15 గంటల తుసభవారియాజమాన్యమున రేవటిదినము మైలాపూరులో గోపాలనాయకరు వన్నియసంఘపు స్కూలు హాలులో, చెందై వైద్యభాధ భాగవతరంగారి గౌరవాలయము హాలువరం నుబ్బయ్యరంగారి ఫిడీయను, ముక్తయ్యగారి మృదంగమును కలసిన సంగీతపు కచేరీ జరుగును.

స్వ. డే. శి సామానులు

కంచుతో చేయబడినది. కంచుతో చేయబడినది.

కత్తిలేని కంచుతో తయారు చేయబడినది. ఇందుకు పూచీ యయ్యబడును. సెట్టు 1-కి ధర రూ 4-8-0 సెట్టు 1-కి (గరిటెతో సహా) ధర ,, 5-0-0 ప్యాకింగు, తపాల ఖర్చులు వేలు. పైన తెలుపబడిన కనే అందు సానర్లు 3 సెట్లకు ఆర్డరుపంపిన ప్యాకింగు, తపాలఖర్చు ఇవాం! ఇవాం!

S. Rama Iyer P. O. Box No 238 Calcutta

ప్రాఫెసరు సి. ఆర్. డి. మోహను నాయుడుగారు

గృహస్థ జీవనము-వివాహరహస్యము

సౌందర్యమహాలులో 21 వ తేదీని సాయం కాలము 6 గంటల కువన్యాసము జరుగును

ఈనెల 15 వ తేదీని ఆతిముఖ్యముగ నీవినయమును గూర్చి యోగవిద్యా విషయములందు ప్రామాణికములగు ప్రా. శా. సరుగారు గోష్ఠీహాలులో నువన్యాసించుట కేర్పాటు జరిగెనుగాని గోష్ఠీహాలు ఊద్యోగులు మొదట వంగీకరించియు లేనిపోని అసహాయములకు పాల్గొని ఆవాదానివిషయమును గూర్చి ప్రా. శా. సరుగారు గోష్ఠీహాలులో నువన్యాసించుట కంగీకరింపవని ఆవాదాని యందున 10 గంటలకు తెలియజేయబడిన ఆయాపర్యాయము నిలుపరలినవచ్చెను. అందువలన టిక్కెట్లుగోని వచ్చినవారికి చాలవందలకి ఆకాభంగము కలిగినది. ప్రా. శా. సరుగారు నవన్యాసమునకు వేచియుండి వచ్చినవారి కందరిని కొవలముల ద్వారా ను వన్యాసమును ఆవిషయమున విన్నవించిరి. ఇంతలో నువారు లగు దివానుబహదరు చల్లా గురుస్వామి శ్రేష్ఠిగారు గోవిందప్ప నాయకపీఠిలో నున్న సౌందర్యమహాలులో ప్రా. శా. సరుగారు నువన్యాసించుటకు దశతో వంగీకరించినందున యానెల 21 వ తేదీ గురువారమునాడు సాయం కాలము 6 గంటలకు పువ్వులంగడి వీధికి సమాపమున గో. ఉద్యమనాయక పీఠిలోనున్న సౌందర్యమహాలులో గృహస్థాశ్రమము వివాహ రహస్యమును విషయమును గూర్చి నాయకుగా నువన్యాసించెదరు అది చాలముఖ్యముగ నువన్యాసము. టిక్కెట్లకేట్లు 1 వ తరగతి, రెండు రూపాయలు రెండవతరగతి 1 రూపాయ మూడవతరగతి 8 అణాలు.

యోగము గార్ల స్వము

యోగవిధానమున కిక్కిరి బడసే దానినిబుద్ధికునుటకు పురుషులను స్త్రీలను ప్రయత్నించిన వారికి కలుగు బిడ్డలు తేజోవంతులుగా నుందురు. ఈరీతిగా నుత్తమజాతి యేర్పడుట నుకరణ. ఈవిషయములు 18 వ తేదీని నాయకుగారు వారి ఆశ్రమమునం దొసంగిన యువన్యాసములో సంగ్రహముగ వివరించిరి. వీరినే 21 వ తేదీని సౌందర్యమహాలులో విపులముగ వివరించెదరు. ఎల్లవారను ముఖ్యముగా రాదగినని యోగాభ్యాస సంఘమునాగు మాకు వాసిరి.

వలసలులభము. ఫల మధికిము.

ఏలూరులో గొప్ప మేడ లాటరీ

మాటూరి బ్రహ్మన్న గారి కుమార్డు సర్వేశం తాలూకు మేడ.

రూ 16,500 లకు లాటరీ చీటి 1-కి రు 5 ల చొ॥ 3,300 చీట్లు

ఆర్యులారా!

కృష్ణజిల్లా, ఏలూరు పెద్దబజారులోని మ్యూనిసిపల్ నెం 148 రు కలిగినటువంటిన్ని రెం దండెత్తులు గలిగిన నామేడను అద్దాల వీరువాల ఫిట్టింగున్న, స్థలము సహా లాటరీ మూలముగా విక్రయించుచున్నాను. 1923 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 10 వ తేదీనుంచి చీట్లు విక్రయించుచున్నాను. చీట్లు పూర్తి యగుచున్నవి. లాటరీ చీట్లు యావత్తు పూర్తియైన వెంటనే లాటరీ కలికే తేది పత్రికలలో ప్రచురపరి యేలూరుపట్టణములో ఖురానా మనుష్యుల యెదుట లాటరీ వేయబడును. గనుక ప్రతివారూను వారి వారి యదృష్టముల నిర్ణయించుకొనుట కిది మంచిరీతియగును. త్వరపడుడు. తిరుణము మించిపోయిన తరువాత పశ్చాత్తాపపడిన లాభములేదు. లాటరీ చీటి ఒకటి రూ 5 లు మాత్రమే. ఇంకా పూర్వమయిన తిరిగిళ్లున్న, వివిధ ములున్న కోరువారు మా యేజంటువల్లగాని శ్రేయగా నాకు వాసిగాని అనుకోవలయును. ఈ చీట్లవల్ల వసూలు ఆయ్యో సామ్యు కృష్ణజిల్లా యేలూరు పెద్దబజారులో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం కోరి నుంచబడును.

2. ప్రతి గ్రామమునందును మంచి యేజంటు కాని యును. మంచి కమిషను ఇయ్యబడును. వివరములు కోరువారు యాక్రింది సంతకముచేసినవారికి (వాసిగాని, స్వయముగా కచ్చిగాని) తెలుసుకొనవచ్చును. (189)

"చీట్లు కారలసినవారు, తమ ఆద్రష్టను స్వయముగా (నాయుచు చీటి 1-కి రు 5 లు చొప్పున మణి అర్జును చేసిన యెడల, అందిన వెంటనే చీట్లు టపాలో పంపించబడును."

ఏలూరు కృష్ణజిల్లా. 1.7.1922. మాటూరి సర్వేశం, శుభ హక్కుదారుడు.

చెన్న పురి బజారుధరలు

సెప్టెంబరు 19-న తేదీ మంగళవారము.

(1) ధాన్యములు

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and Remarks. Includes items like rice, wheat, and oil.

(2) పప్పు ధాన్యములు

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and Remarks. Includes items like lentils, beans, and pulses.

(3) నూనె వస్తువులు

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and Remarks. Includes items like ghee, oil, and other food products.

(4) చిల్లర వస్తువులు

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and Remarks. Includes items like sugar, salt, and other daily necessities.

(5) ఇనుము

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and Remarks. Includes items like iron, steel, and other metals.

(6) లోహములు

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and Remarks. Includes items like copper, brass, and other alloys.

(7) రంగులు

Table with 4 columns: Commodity, Unit, Price, and Remarks. Includes items like dyes, pigments, and other colorants.

పరాసు-జర్మనుపార్శి శామిక ఒడంబడికలు

స్వీట్స్ లూబర్నట్ ఒడంబడిక ననుసరించి దక్షిణజర్మన్ పార్శి శామికలును పరాసు పార్శి శామికలును ఒడంబడికల గా వినియోగిం.

తెలకింపుడు! కొనుడు!!

ఆంధ్రసాదరులారా!

దీపాళి పుణ్యదినము ల్పరలో రాబోవు బుద్ధి గదా! ఆసోజునమాతనబట్టల ధరించుట సహజముగనున్నందున, మేము స్వయముగా పట్టు వై పంపననుమించి సారము. ఇది 6 మూరలుపాడవురి మూరలు వెడల్పు. నానారంగులలో తెయారు చేయబడి మిళిలసాంపుగను, పరాసుదేశమందలి మ్యాసి యమునందు నేటికికభద్రముగా వింపబడియుండుడక్కా మన్నిమలకలెనే యుండును. దీనివల 1-కి రూ 3-12-0; 1 డజను 10-8-0.

ఏలూరు అందుకొని పోస్టుబాక్స్ నెం 1249 బరు ప్రాసు.

రాజప్రతినిధి - ఎన్నికలు

(ఎంగు ఇండియా)

భారత రాజనీతిని ప్రాంతీయముగా రాజప్రతినిధి యొక్క యువశక్తియు సేవసహాసీని యువశక్తియును మించినది. రాజుల ఎన్నికలను సహాయముచేయుదమని కార్యనిర్వాహక కర్మముచేయున ఆయువశక్తియు రాజకీయ పక్షమునకు అభయ మొనగుచున్నది. ఇతరకాలమున నిరాకరణమును రూపుమాపలేదని వట్టిమాటలయొక్కే పరిణామము. ఈమాటలుగాక నాయకత్వము వహించుచున్న కార్యనిర్వాహక కర్మచేయము సోగడుచున్నది. పక్షముల కలయిక నందవలెననియు, రాజప్రతినిధి యువశక్తియు సూటిగ నమృతము బలుకుచున్నది.

రాజప్రతినిధి యువశక్తిసానంతరము గర్ విలియం విన్సెంటు 1876 ను వారము ప్లేటు కౌన్సిలు నందు ప్రభుత్వము వారిని బాధి ప్రాయముగ నిష్కలముగ వెలువెను వెనుకటివలె అసంబద్ధము కలతో కప్పిపుట్టుటగాక ఈమారు ప్రభుత్వవ్యవస్థాపక దృష్టిచర మైనది. 1876 యెన్నికలలో పోలింగు ప్రేమనులకు వచ్చిన వోటరుల సంఖ్యను మితకారుల యాజమాన్యమున జరిగిన సభలకు గలిగిన యభ్యంతరములను ప్లేటుమాడ నిరాకరణములను దేశము నందెక్కువలముడవలెనని తోచుచున్నది. దేశమునందుండి భారతప్రభుత్వమువారికి అతివాదులు కాననసభలలో బ్రవేశించిన కలవరము గలుగక పోవచ్చును. కాని దేశములోని నిరాకరణములను యధిక సంఖ్యయే వారికి కలవర కారణముగ నుండును. భారతీయుల ధిక సంఖ్యలను నిరాకరణాద్యము సిద్ధాంతములతోను మార్గములతోను సానభూతిజూపని ప్రభుత్వమువారు స్వీయోపదేశ వ్యాయమున పలుకుచు తలంచుచు నుండిరి. సత్యమిప్పటికి వారికి కనిపించియుండవచ్చును. లేదా నిరాకరణములతో పోరునలుపు సాధనముల సమకూర్చుట కిదియే తగిన సయమునని యైన నెంచియుండవచ్చును. బెనరింపులు బాతిద్యము రాజప్రతినిధి మున్నగు మామూలుపాటను పాడి రాజప్రతినిధి మనస్సువిచ్చి పంకిలూనుకొనెను. ఎన్నికల వ్యవస్థ సమీక్షించినది. గత సంవత్సరమున కన్న నీ సంవత్సరముపట్టుదలతో నందు వెడలకలెననియు, వోటరులకు నచ్చబెట్టవలెననియు ఆతడు పదేపదేనెను. తమకుండి విశాలమగు ప్లేట్టప్పి నిరంకుల వ్యాపి: పతేయుడని ప్రస్తుతము కాననసభలయందుండినవారిని హెచ్చరించెను. స్వరక్షణోపాయములే చాలవని ఆతడు నవేదించెను. కన ప్రభుత్వమువారును నీవిలు ఉద్యోగములను సంపూర్ణముగ సహాయము చేయుదురనియు వారికి జెప్పి సందేహముల పోగొట్టెను.

సహకారవాదులకు ఒక గొప్పనామకు డింతకాలముకు లభించినాడు. ఇంతకన్న పలుకుబడిగల నాయకుడు వారికి మరొకరు పోరక పోరు. భారతరాజకీయములు అతివిచిత్రముగ నుండును. కనక రాజప్రతినిధి తన సేవనుండి రాజుల యెన్నికలలో సహాయముచేసి ఒకపక్షమునకు నాయకత్వము వహించెదనని పలికినను, తప్పుగ పరిణింపఁడురు. అసభ్యులవర్గమున ఎవరైనను ఆ ప్లేట్టించినాట నేనె వారిని రాజప్రతినిధి వ్యవహారములకు కనకడరు. లా, ఆర్డు సందక్షింపబడును. ఆ సందక్షి విధానమునందు రాజు, రాజప్రతినిధి, ప్రజామండలి నాయకుల పక్షములు చేతులుకలుపుదురు. అరువారే ఎట్లయినను ప్రస్తుత మనవిసరము. ప్రస్తుతముమాత్రము సహకారవాదుల కొకగొప్ప యవకాశము గలిగినది. వారు విశాలవృద్ధి గలిగి, కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వముతోటి బాత్తు నిచ్చునియోజనకరమగు గుర్తింతురా? తమ ప్రయోజకత్వమును, తమ పలుకుబడియు ప్రజాశక్తి ననుసరించి యుండుననియు, రాజప్రతినిధి సహాయమును స్వీకరించిన వెంటనే దేశీయుల యభిప్రాయమున కెదురింతునందుననియు, రాజప్రతినిధి ఎంత మరులుగిడినను ప్రజాభిప్రాయమునకు శత్రుత్వము గ నుండుట యువద్రవకరమనియు, గుర్తింతురా? కార్యనిర్వాహక కర్మము యొక్కయు, నీవిలు అధికారులయొక్కయు సహాయము పొంది ఎన్నికలపోరు సాగించిన, తాత్కాలికముగ గలిగెడిలాభము అక్కర్లేయముగ నుండిన నుండవచ్చును. కాని ఆర్యకము తప్పక దివాలాతీయు నదియే. ఇట్టివికృతిపు చర్యలవలన గలుగవలెనను విపరీతముగ నుండును. ఈమారు సహకారవాదులు రాజప్రతినిధితోను, నీవిలు అధికారులతోను చేతులుకలిపి మంత్రాధ్యము సాగించి రెండు, తామెక్కిన పదాలను తామే నిపుటించి కొనుటకు

నిశ్చయించుకొనినచా రగుదురు. వారి మార్గమునకును, ప్రజల మార్గమునకును భేదము గలదు.

కనక మనకర్తవ్య మేమి? వ్యతిరేక ఫలితముల నాలొందించుకొని మన కార్యముల నివిధముగ సవరించుకొనుచుండుట శ్రేయస్కరముగాదు. రాజప్రతినిధి గర్ విలియం విన్సెంటు మూకల యల్లరికి వెలుగొంటుం తోడనే మూకల యల్లరివలన లాభముండునని తలంపవలెదు. "అల్లరులను అణచుపని వారి కిష్టముగ లేక పోవచ్చును. కాని అది సులభమైనపని. మన యుద్వేగమున కడ్డుకులుగలిగిన వారికి మంచిది. ఆలాగుననే సామ్య స్వభావులగు తమవిత్తులను వారిస్థానముల నుండి లేవదీసి నిరాకరణా కలలులు కాననసభలలో జేసిన వారి ఎత్తిపాడుపులు కార్య నిర్వాహక కర్మమునకు వెంటుగ నుండును. అయితే వారి నిగ్రహ నిగ్రహములనుబట్టి మన కార్యవిధానమును నిర్ణయించుకొనదగదు. మనయొక్కే పలుకు మనవిత్తిపాడుపులను వారు చాకచక్యముతోనే యెదుర్కొనుగలరు. కాని అప్పటికి మననిరాకరణా క్తిమారి అధిగారికామైజ్జియు సంపూర్ణమైనట్టియు సహకారా క్తియే వున్నను. కాననసభలకును, ప్రజామండలియైన సామ్యత్వము నొసగెడి సిద్ధాంతములకును మనము విలువనొసగినవార మగుదుము. ప్రజలకును మనకును సంబంధము వీడిపోవును. సహకారవాదులవలెనే, మనకును కర్తవ్యము స్పష్టమైనది. కాననసభలలో వ్యక్తుల ప్రతిష్ఠంబలవైనను, ఎత్తిపాడుపులవైనను ఆధారపడుదుమా? లేక వెనుకటివలె ప్రజాశక్తియై యాధారపడుదుమా? స్పష్టముగ బయటికి చెప్పుకున్నను ఇప్పటికే ప్రజాభిప్రాయమును దూరమైనందులకు ప్రభుత్వమువారు వందుచున్నారు. సంస్కరణచట్టము సృష్టించిన చిట్కలలలో ప్రజలను గూడ మనము ఒడద్రోసితిమి. ప్రభుత్వమువారి యాస్థితిని గొందినవార మగుదుము. బహిష్కారము, నింకను సంపూర్ణముగ సాగించుట మనవిధి. కాననసభలను ప్రజల కెంతదూరముగ నుండునట్లు జేసిన అంతయుక్తముగ నుండును. అందులకు ప్రతిభాకాలుగను వాడుకులు బూ నుకొనవలసియుండురు. ఈబూకపు సభల రంగు ప్రజలకు గాగుగ తెలిసికాలెక. ఎన్నికల కింకను కర్మధ్యమెంతో గలదు. భారత కార్యక్రమము అధికము నుండుటచే, మనసంఘములను బాగుగ నిర్మించవలెను. సంఘనిర్మాణము బాగుగ జరిగి సంపూర్ణబహిష్కారము సాగినవిత్తులు, మనకు అనేక సౌకర్యము లుండును. ప్రాతినిధ్యము కహింపఁజేయవలె కాననసభల ముద్రవేయు చట్టములను, ఉత్తరువులను దేశము నిరాకరింపవచ్చును. అప్పుడు బహిష్కారమును ఇంకను రాజ్యాంగవిధానమునని చేయవిధముగ నన్వయింప జేయవచ్చునో? దేశీయుల లాలోచించ వచ్చును. సంస్కరణచట్టములను సృష్టించిన సంస్థలను గుర్తి పఠండిన, కాననసభలను దానియంతట అదియే సాధనముగ నుండును. మనజయము సంఘనిర్మాణా క్తి ననుసరించి యుండును.

సి. రాజగోపాలాచారి.

చెన్నపురి సిటి సివిల్ కోర్టులో

ఓ. ఎస్. నెం 314/1922 య.
వాది:—ఆర్. ఎమ్ ఎమ్. ఎస్. టి. వైరవన్ చెట్టియార్
Vs
ప్రతివాది:—తిరుమల శెట్టి, వెంకటకృష్ణయ్య, గతింపిన టి.ఎస్. రామ్ గారి లీఎల్ రివెజెంటు, ప్రతివాది తిరుమల శెట్టి, వెంకటకృష్ణయ్య గారికి.
మదరాసు జూర్జి యేను పగడాలవీధిలో నెం 181 ను గృహమునందుండు వైన తెలుపబడిన వాది ఆర్. ఎమ్. ఎమ్. ఎస్. టి. వైరవన్ చెట్టియార్ గారికి, మీరు చనిపోయిన టి. ఎస్. రామ్. లేక నుబ్బారామచెట్టిగారికి లీఎల్ రివెజెంటుగా వుండుటచే, మీవద్దందుండు రు.1064-14-00ను రాబట్టుకొనుటకై మీవైన దావా జేబడినది. సదరు చనిపోయిన టి. ఎస్. రామ్ గారు వైముత్తమును తిరువత్తియూరు హోటెల్లో సర్వే నెం 3486, 8 సర్వే నెం 400 గల నెం 180 రు నేల, గృహము వీటియొక్క దస్తావేజు వగైరాలు భరతగుణాచెట్టి గి ప్రానోటులవైన బుణమును తీసుకొని యున్నారు.
గతింపిన టి. ఎస్. రామ్ గారి ఆస్తికుండిగాని లేక వైన తెలుపబడిన గృహమును విక్రయించిగాని సదరు మొత్తము రాబట్టుకొనబడును. ఈ నెల 25-3-22 తేదిన విచారణ జరుగును. సదరు తోర్రుకు వాజుకానివో కేసు ఎక్కుపార్టీగా తీర్పు చెప్పబడునని యిందుమాలముగా తెలుపబడినది.
మద్రాసు, ఏ. ఆర్. రామకృష్ణ అయ్యర్,
19-22. వాది తరపున కీర్తి.

మూల్కాను కొట్లాట

పంజాబు ప్రభుత్వ ప్రకటనము

నేడు (18 వ తేదీ వార్త) మూల్కానులో గొప్పసభ జరిగినది. చాలమంది హిందూమహాత్ముడి: ప్రముఖులు సభకు వచ్చిరి. మూల్కాను సహాయనిధి నేర్పరిచి అనిధికి ఎవరెంత చెల్లించవలసినది యు నిర్ణయించుటకొక చిన్న సంఘమును ఆ మొత్తమును వనూటు చేయుట కొక పెద్దసంఘమును సభవా చేర్పరచిరి. సభలో 12000 రూపాయలు వాగ్దానము చేయబడిన. పంజాబు రాష్ట్ర వాసులు అన్ని మతములవారును ధనసహాయము చేయవలెనని కోరుటకు నిశ్చయింపబడిన. ఈరెండు సంఘములలోను సభ్యులుగా అన్ని మతముల ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనిరి. ఆరెండు సంఘములకును డిప్టీకమిషనరునే అధ్యక్షునిగా ఏర్పరచిరి. తాలూకా సంఘముల నేర్పరుమటకు సంఘాధ్యక్షున కధికార మిచ్చిరి. ఈతీర్మానముల నందరు నేగ్రీవముగ నామోదించిరి (ప్రకరణములు శాంతముగ నిత్యుబడిన.

అరెస్టులు

18 వ తేదీవరకు 376 గురిని అరెస్టుచేసిరి. మొదటి కోజున 9 మందిని రెండవకోజున 181 మందిని అరెస్టు చేసిరి. మొదటివాడే హెచ్చించుచుని అరెస్టుచేసినవో ప్రాణనిత్యముల కింకను అధికమగు న వైము కలిగి యుండును మొదటి కోజున పీరులను గుమ్మటములను సాగనంపిరి. 7 గురు చనిపోయిరి. వారిలో మహాత్ముడియులిద్దరు హిందువులు 5 గురు. బలచుగు గాయములు 45 గురికి తగిలెను. వారిలో హిందువులు 34 గురు; మహాత్ముడియులు 11 మంది చిల్లరగాయుములు 500 మందికి తగిలెను. వారిలో హిందువులు 350 మంది; మహాత్ముడియులు 150 మంది.

గుడివాడ సేవాశ్రమమునకు భూమి విరాళము

ఒకరు ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు:

శ్రీ ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘమువారి ప్రయత్నమువలన ఆంధ్రదేశములో గ్రంథాలయోద్యమము చాల వ్యాప్తమైనది. గ్రంథాలయము కేవలము పుస్తకముగాయుముగాక ప్రజల నైతికాద్యభివృద్ధికి ముఖ్యస్థానముగ నుండివారిలో పశురామరాగము. వికమత్వము పుకొల్పి కర్మతోమఖకళ్యాణమునకు ఆస్వదము కావలెనని వారి ఆశయము. ఇది ఫలానుష్ఠానము చేయు నుద్దేశముతోనే, తదుద్దేశ స్థాపకులు అగు శ్రీమూర్తి, వెంకటసరసింహశాస్త్రి, ఆయ్యంకి, వెంకటగణపయ్యగార్లు అభిలభారత గ్రంథాలయసభ జరిపియు ఆంధ్రగ్రంథాలయ ముద్రణాలయమును స్థాపించియు, గ్రంథాలయసర్వస్వ మనుపత్రిక ప్రచురించియు, గ్రంథాలయనిర్వాహకులకు శిక్షింసగయు పలువిధముల ప్రయత్నము చేయుటయే గాక ప్రతియండమునకు ఒక కేంద్ర గ్రంథాలయము నెలకొల్పి ఆందలి గ్రంథరాజములు ఆయాగ్రామగ్రంథాలయములకు తోడ్పడునట్లు ఒక విధాన మేర్పఱచి యున్నారు. బంగారుకు పరిమళమిట్టియు నుప్రసిద్ధ దేశాభిమానులు ఆంధ్ర గ్రంథ ప్రచారకులును అగు శ్రీ వావిళ్ల వేంకటేశ్వరశాస్త్రిగారు తమ ప్రచురణముల నన్నిటిని ప్రతిబంధల కేంద్రగ్రంథాలయమునకు యిచ్చెద మని వాగ్దానముచేసి ఆంధ్రగ్రంథాలయోద్యమ నాయకుల ప్రయత్నము సాగ్ధము చేసిరి. ఈ యివివల్ల లాభము కృష్ణానుండేమున కి తరలకు కలుగుట సందర్భనదలేదు. కాశ్వత భవనము స్థిరమగు పరిపాలక (భర్తృత్వ) వర్గము, ఇందుకు కాశ్వతముగ ఉపపత్తి మొదలగు వసతులున్నచోట్లే అట్టి కేంద్రగ్రంథాలయమునకు తగినస్థాన మని తీర్మానించుచుండుటను బట్టియు, యివసతులు అన్నియు గుడివాడలోని సేవాశ్రమమువారికి అలవడియుండుటచేరిను నిన్నటిదియు శ్రీ సూర్యవారిశాస్త్రిగారు చెప్పెరుకి వచ్చి అయిది సేవాశ్రమమువారికి ఒకగనట్లు శ్రీ వావిళ్ల వేంకటేశ్వరశాస్త్రిగారిలో నేర్పాటుచేసిరి. శ్రీ కాన్దులుగారును తమ ప్రచురణము అన్నియు నాలుగైదు దఫాలుగ రెండుమూడు నెలలలో పంపెదమనియు, వెంటనే పంపెదమనియు నెలవిచ్చిరి. అక్టోబరు 2 వ తేదీ శ్రీ మహాత్ముని వర్ధంతియగు మహాప్రవృద్ధివగుటచేత ఆనాడు సేవాశ్రమమున (ఇదికటకున్న చివితో వరతనుందిరమును) తగు నాయముతో కేంద్రగ్రంథాలయముగ స్థాపనమొనర్పనట్లు యేర్పాటు జరిగినది. ఆకుభువహూర్తము శ్రీ వేంకటేశ్వరశాస్త్రిగారిలోని చనముతో జరుగును. ఉపద్రవ్యముగ నెవ్వరుండుననియు త్వరలో ప్రచురింపబడును. ఉద్యమభిమాను లందఱును విచ్చేసి ఉద్యమ ఫలప్రాప్తికై సేవాశ్రమమువారికి తమ తమ మంగళవాక్యము లొసంగి బ్రాధితులు.

వృత్తాంతలేఖలు

కాకినాడ
(స్వకీయ విలేఖరి)

కృష్ణాబిల్లా తాడేపల్లి గూడెము నివాసులగు శ్రీయ్యత దామోదరపు వెంకటసరసింహారావు పంతులుగారు మిగుల రస వంతముగను నిపుణుడుగు సంగీతప్రదర్శనముతోను సత్వమును, ఆ హింసను దీక్షను పట్టువలయును, సత్కార్యమును, దేశభిమాన మును కలగొని కారమును, మానవ సేవ ప్రాముఖ్యమును నిలుపుచు "కం ధిమాహుత్వ్యం" ను హరికథరూపమున శ్రీయ్యత వైజయంతి మారావుపంతులుగారింట 15 తేదీ రాత్రి జనంబజముగ బ్రదర్శించిరి. ఆయన జాతీయవిద్యకై సామ్యసంపాదననిమిత్తము హరి కథ జెప్పటకు సంసిద్ధులై యుండినపుడు అట్టి యవకాశమున కాకినాడలోని నాయకులు తటస్థులయి యుండుట శోచనీయ ము. చిత్తూరులో రాబోవు ఆంధ్రసభలసమావేశసమయమున శ్రీ సరసింహారావు పంతులుగారు తమ సంపూర్ణాభిప్రాయముతో హరికథల బ్రదర్శించి ఆంధ్రులమెప్పు వడసెదరని నమ్మ చున్నాము.

మన్మథ
కాంగ్రెసు కమిటీ

ఆసంఘసభ 10-8-22 తేదీ సాయంత్రము 5 గంటల వరకు శ్రీయ్యత మన్మథ వేంకటాద్రిగారు పంతులుగారి యధ్యక్షత క్రింద జరిగినది. అండ్రిక్రింద తీర్మానములు గావించ బడెను.

1. చిత్తూరులో పెద్దెంబరు ఆఫీసు వాడుకలో జరుగ నున్న ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సభకు మన్మథ కాంగ్రెసు కమిటీ పక్ష మున శ్రీయ్యత కొన వేంకటరాయ శర్మగారిని ప్రతినిధి నెన్నుకొనడమైనది.

2. ఈ కాంగ్రెసు కమిటీ యొక్క లెక్కలను పరిశీలించుటకు గాను శ్రీమన్మథ రామబహ్మయ్యగారిని పరిశీలనచేయు టకును శ్రీయ్యత కొన వేంకటరాయశర్మగారిని కాగ్యదర్శిగ నుండుటకును తీర్మానించడమైనది.

గ్రంథాలయము

ఆంధ్ర భాషాభివృద్ధి సమాజము పెట్టింతుటకు జేవాల యము వాహనశాలవైసి నోక గదిని కట్టించుచున్నారు. అది తయారకాగానే ఈ గ్రంథాలయమందు పెట్టబడును. (ఒకవిలేఖ రినుండి)

విజయనగరం

శ్రీ విజయనగరం వహారాజుగారు శ్రీ పూసపాటి విజ యరావు గజపతిరాజు వహారాజు మన్యమల్లాక్ బహదూర్ వారు 11 వ తేదీ రాత్రి సుమారు 11-30 నిమిషములకు కీర్తిశే షులైరి. వారి మృతక శేఖరమును విజయనగరం తేటకుని పుర ప్రజలు ఆతురతతో ఆ శేఖరమును చూచుటకు వేచియుండిరి 12 వ తేదీ సుమారు రాత్రి 11-30 గంటలకు ధూళిశకటము విచ్చేసెను. విచ్చేసినతోడనే పెద్ద కుమారరాజువారగు శ్రీ పూసపాటి ఆలకనారాయణ గజపతిరాజు వహారాజు మన్య మల్లాక్ బహదూర్ వారు ఆ మృతక శేఖరమును స్వయముగా పట్లగిలో నుంచిరి. వెంటనే వారివారి ఆచారముల ప్రకారము, ఆ శేఖరమును ధూళిశకటపానమునుండి ఉత్సరముతో నింపాద్యారమునుండి శ్రీవారి కొటకు జేరిరి. మరునాడు ఉద యము కర్మ యాశ్రయిద్దరు రాజకుమారులు స్వయముగా జేసిరి. పాసిద్యారముకుండా దహనమునకు మృతక శేఖరమును తీసికొని వెల్లిరి. వెల్లి సమయములో రూఢ్యములు విస్తారము గా వీడటకు జల్లిరి. ఆచారముల ప్రకారము కర్మ యితరులు చేయవలసినను అట్లుగాక రాజకుమారు లిద్దరు స్వయాముగా కర్మ గావించిరి.

18 వ తేదీని విజయనగరపురజాతీయోపసంఘమువారు కాగ్యనిర్వాహకసభ గావించి యీ క్రింది తీర్మానమును తీర్మా నించిరి.

తీర్మానము.

నువ్రసిన సంగీతాధిపతులు దేశభి మానులు శ్రీ శ్రీ శ్రీ పూసపాటి విజయరావు గజపతి రాజు వహారాజు మన్యమల్లాక్ బహదూర్ వారు యీ నెల 11 వ తేదీ రాత్రి మదరాసున సర్వములై నందున, యీ సంస్థానమునకు తీరనినష్ట ము వాటిల్లినందున విజయనగర పురజాతీయోపసంఘ కాగ్యని ర్వాహక సభవారు 12-9-22 తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు కలసికొని వారిచివారమును తెలియబరచుచు శ్రీవారి కు టుంబమునకు తమవ్యంగయ పూర్వక సానుభూతిని తెలియపర్చు చున్నారు. వారు మరణించిరి అని వినినతోడనే, యీయూరి సాహుకారులు, తమతమ కొట్లన్నియు మూసివేసిరి. మొదటి గోడను ఆఫీసులు, పాఠశాలలు, కాఫీట్లబ్బులు, బజారులు యీ గోడల మూసివేయబడెను. మహారాజువారి కళాశాల దసరా క్లాస్టరుకు నెలపులీయబడెను.

కత్తాకు భీమునిపట్నమున కొత్తగా జాతీయోపసంఘమును గారు 30 కుల్యార్జులు రామమూర్తిగారు పునఃస్థాపన చేసిరి. 24 నిమిష 40 సభ్యులు చేరిరి.

జాబులు.

ఉపవిలేఖరులకు సూచన

కొ. ఆ. శే. పా. పుం. చా. మా. స. మా. (కార్యద ర్శికే మీ(కల్ప)ల నంపుడు). పా. ఆ. స. సు. ఆర్. సూ. ప్ర కటింపజాలము 11 పు సం.

జ్యోతిషమేట

16-9-22 యదయము బెజవాడనుండి డాక్టరు రామ చంద్రరావుగారు ఆయ్యంకి వేంకటరమణయ్య పంతులుగారు శ్రీ నైహూ మహాత్మ్యభిధర్త వస్త్రాలయముల వారివగ్రములను పరిశీలించి కాంగ్రెసు సూచన వైజయను నియమించుటకు గాను దయచేసిరి. వగ్రము లన్నిటిని పరిశీలించివారు. (ఒక విలేఖరికద్ద)

సందూరు సభలు

గుంటూరుకుండల సారస్వతమహాసభ సమావేశమగు దినములలో గుంటూరు కుండల గ్రంథాలయసభకుండ జరిపిన చాల బాగుండునని కొందరు అభిప్రాయపడిరి. ఆసమావేశ్యుల ము నందు నిమగ్నులై గ్రంథాలయ కార్యనిర్వాహకు లెల్లరు గ్రంథాలయాభివృద్ధి పట్ల తూట్టి భావము కలిపించిరి. అందుచే చాలగ్రంథాలయములు మూలపడిన మాట వాస్తవము. కాబట్టి కుండల గ్రంథాలయసంఘమును గొత్తగా స్వేచ్ఛించి గ్రంథాల యాభివృద్ధి కనుకూలనిధు కొన్ని క్రొత్తవిభంధనలను గావించి పనిచేయవలసియున్నది. కావున బాపట్లతాలూకా సందూరు నందు జరుగనన్న గుంటూరుకుండల సారస్వత మహాసభతో బాలు కుండల గ్రంథాలయసభకుండ జరిపిన బాగుండునని నా నమ్మకము. కొలదిదినములలో ఆహ్వానసంఘము నేర్పబడి ఆ భ్యుత్సాహ నియోజనము గావించబడునని విన్నవించుచున్నాను.

కొన వేంకటరాయశర్మ

చీరాల మునిసిపల్ కవున్సిల్ వారి సభ

ఈనెల 9 తేదీ జరిగిన చీరాలమునిసిపల్ సభ తీర్మానములు చీరాలవేరాల ప్రజలు ఎరిగియుండుట అవసరమై యున్నది. సభలో చర్చకువచ్చిన మొదటి యంశము అడ్మినిస్ట్రేషన్ రిపోర్టు-జనరల్ రిమాండ్లలో వైర్ మక్ రావుల సుబ్బారా వుగారు గతసంవత్సరము నాన్ కో ఆపరేషన్ ఉద్యమములకు మున ప్రజలలో మునిసిపాలిటీని ఎదిరించుటకై పెద్దఅందోళన గలిగి ప్రజలుఅందరు గ్రామమువిడిచి వెల్లివారనిన్ని అట్టికేసుస్థితి లో పెమల్ ఆఫీసుకు వచ్చిన యన్. రుస్తుంసింగిగారు త మ నేర్పరుల్ల ప్రజలను చల్లపరచి గ్రామము చేర్చించి మునిసి పాలిటీ యథాప్రకారము నిలబెట్టెనందుకు వారికి అనేకవందన ములను యీసభవారు సమర్పించుచున్నారు. అన్నివానియుండు టచే ఈసంకతులు ఉండగూడదనియు గ్రామములో ప్రజలు లేనికాలములో అనవరముగా ఆఫీసుస్థితినిన్ని స్కూలుమే ప్తరుత్తు ఆమప్రతికిన్ని మునిసిపల్ క్రవ్యమును దుర్వినియోగ ముచేసినందుకు ఆయనను అడిపించుట అనవరమనిన్ని వేరాల నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు (కవున్సిల్) వాదించిగాని వైర్ మక్ గారు ఈసవరణ ఎంతమాత్రము అంగీకరించలేదు. వోలు కు పెట్టగారావుల లోక నాథం పంతులుగారుదప్ప తక్కినవారం దరు వైర్ మక్ గారికి అవకాలముగా సమ్మతులు యిచ్చినందు న నాగేశ్వరరావుగారి సవరణ ఒడిపోయినది.

రెండవవిషయము:- ఇప్పుడు మునిసిపల్ కవున్సిల్ యే ర్పడినది. ప్రజలు మునిసిపాలిటీని సంతోషముతో అంగీకరించి మునిసిపల్ పరిపాలనకు సుముఖులుగా నున్నారు అని వైర్ మక్ గారు వ్రాసినది సరిగాదనియును యిప్పటికిని ప్రజలు మునిసిపా లిటీని అంగీకరించలేదనియును ఇప్పుడు వచ్చిన కవున్సిల్ ప్రజా వ్రాతినిధ్యముగలిగిదాదనియు ఈసభలో పుట్టిన ఉద్యమ ము నాన్ కో ఆపరేషన్ వల్ల గలిగినదిగాక మునిసిపల్ నిర్మాణల నాందోళనమనిన్ని ప్రజలు ఎన్నితంటూపడినను ప్రభుత్వము వారు కనికరించక మునిసిపాలిటీని సెల్లివే యకపోవుటచే ప్రజలు విధిలేక ఊరకున్నారని మునిసిపాలిటీ వారు ఎంతమాత్ర ము ఒప్పుకొనలేదనియు నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు సవరణ పెట్టిరి. ఈసవరణయున్నా లోక నాథంపంతులుగారుదప్ప బల పరచినవారలేనందున వోడిపోయినది.

నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు కలెక్టరుగారికి వారి డిస్సెంటు (భిన్నాభిప్రాయమును) పంపివారట.

మూడవ విషయము:- మునిసిపల్ సభవారి తీర్మానములు అగ్గభావలో నుండగూడదనియు తెలుగుభాషయందుండ వలె ననియు నాగేశ్వరరావుగారు పెట్టిన తీర్మానమున్నా వైరెక్ట్ గారు అంగీకరించలేదు. లోక నాథంగారు దక్క నెవ్వరును బల పరచకపోవుటచే ఈతీర్మానమున్నా వీగిపోయినది. (స్వకీయవిలేఖరినుండి)

బొబ్బిలి మహారాజుగారి వ్యష్టిపూర్తి

ఉ. హైందవదేశ పాలకులయందు ఘనుండ వటన్నయట్టి పే రుండి, పసుంధరావలయమం దిపు డ్వది యేండ్లు నిండి, నీ వందల డెండముల్ దగిపి తంతును తావకవ్యష్టిపూర్తి నీ దుండుభి దుండుభిస్సనముతోడను చాటెడు రాజచంద్రమా మ. సమవాకారముగాగ, నాటకముగా, చారుప్రబంధముగాగ, కుజిక్ బాటగ, ఆపయన్ నటలగా, గావింపగాబడె యట్టి మహాబాహ్నిలియధ్విమప్పుడును చాటింతుంగదామిదు కొరక్క! కుజేరితిది సుమ్మ బొబ్బిలి మహారాజేంద్ర, నీ వ్యష్టిమక్.

సీ. సింహాసనము విసర్జించుట నీ మహా వ్యష్టియనెట తాను సాక్షి యాను;

‘ఎగ్గివట్టివు కాన్సి’ శీవు చొమ్మట నీదు సామర్థ్యమునకును సాక్షియాను;

చక్రవర్తిని నీమః జని యాగయుట నీదు సద్విమరుమునకు సాక్షియాను;

కొద్దిబడిక్ ‘వాయిస్కూలు’ చేయుట నీకు చదువునం బ్రతికి సాక్షి యాను;

ఈ ‘టవుక్ హాలు’ మాపురి కిమ్మటమె ప్ర సాదగుణమునకుకై పెద్దసాక్షి యాను;

పెద్దమంరావార్య, మావార్యధర్మ, రమ్యచ్యు, బొబ్బిలి మహారాజవర్య.

చ. భగవదనుగ్రహంబున భవకృతమం దిటు వ్యష్టిపూర్తి య యెక్కడగడకుంధంబుగైకొండ యింటియిహిందసహస్రమాసతే విగ, శతవత్స జీవిగను, విశ్వేశునకు శుభంబు బొందుదుక్, మరుడగ వ్యష్టిపూర్తి గనుమా మహిభాష్టిలి గావగదమా. పెట్టి లక్ష్మీనరసింహము.

శ్రీరామ్ భాషినగరు కవుతారం

ఇరివరకు యీభాషినగర నిర్మాణమునకు పూనుకొన్న తానూరి శ్రీరాములుగారు నూరువగ్రములు పెట్టించి భద్దరును వృద్ధిపరచవలె నను సూక్ష్మముతో చాల భవగ్రము మొన్న క్రిస్తమైన మూడు యకరముల మాగాణిభూమిని మొగకచేసి నూరు వగ్రములకును, నూరువగ్రముల వాకి కాపురమునకును పెద్దపెద్ద పాకలు జేయించివారు. చాల వుత్సాహముతో చాలవగ్రములను, అయ్యును, పన్నెలను కొని కొందరు దేవాం గులను, పాలీలను కరిబుత్తులను కొందరిని 20 వగ్రముల వారి విలిపించి, నేత నేయించుటకు మొదలు పెట్టించివారు. బాగు గనే సాగుతుంది. క్రమముగా చాలాస్థితికి వస్తుందని అను కున్నాము. చాలమంది వచ్చి చూచిపోతూ వుండేవారు. భద్దరు చివారణసంఘము వారు కూడా వచ్చిచూచివారు. ఈ శ్రీ రా ములు గారికి అంజనేయోపాసనో, శ్రీరామోపాసనో యేకో వున్నదట. శ్రీ అంజనేయ సహిత రామచంద్రుని విగ్రహముక పెద్ద భద్దరు గుడ్డపై చితింపించి తన ఆఫీసులో నుంచుకొన్నా డు. కారణమేమియో తెలియదు గాని ఇటీవల నే ఇరువురి గుమాస్తాలను, కొందరు నేతకాండ్రను తీసివేసివారు. నాటనం డియు ఒక వగ్రమునైన కొత్తగా సంపాదించలేదు. ఈ మధ్యనే ఆంధ్రరాష్ట్రసంఘాధ్యక్షుల వారు చూచి వగ్రములను పూర్తిగా పెట్టుటకు ప్రోత్సహించిరట గాని క్రమక్రమముగా ఉన్న వగ్రములు గూడ వెల్లిపోవుచున్నవి. రమామి 2 వేల రూపాయల నూలు నిల్వయున్నది. బజాజ్ ఫండు నిమిత్తము 20 వేల రూపాయలకు దుగభాస్తు పెట్టుకొన్నాడు గాని ఇంత వరకేమియు ఇచ్చియుండలేదు. రెండుమాసముల క్రిందట మధు రాదాసుగారు బొంబాయి ధనికులగు జిల్లాల్. రామ్ జీ గారిని తినికొనివచ్చి అంగలారు గుడివాడ సంఘముల వారికిని యీ శ్రీరాములు గారికిని స్వంతజవాబుదారిగల ప్రామికినోట్టుపై అప్పు లిప్పించివారు. అందులో శ్రీరాములుగారు పుచ్చుకున్నవి వెయ్యి రూపాయలు. ఇదిగాక ఇంకను కొన్ని వేల రూపాయల ఋణము యీసనికి చేసినది కలదు. దాదాపుగా వ్యాపారము మానినట్లు గా కనపించుటచేతనో ఋణములు మొందవుటచేతనో ఋణములందరును ఒక్క పరిమాయమే వత్తిడిచేయ మొంది తిడిరి. సాపము ఈవిషయమయమున ఊపిరించు కొనుట కష్ట ముగానున్నది. ఋణదాతలకు చెప్పనవసాధానములు శృష్టికర ములేకపోవుట చేతనో పిచ్చియై తినదని అనుచుకొనున్నారు. ఏదోవుద్దేశ్యమును మనస్సులో వుంచుకొనే కాబోలును యీ మధ్యను నాయకులలో చాలమంది 28 ఆగస్టు తారీఖునకు తన భద్దరుపురమునకు దయచేయ వలసినదని రిజిస్టరీ వుత్తరముల పూర్వకముగా అహ్వానించుచున్నారు. గాని ఆసాటికి ఒక్క యను వచ్చియుండలేదు. ఈసంబద్ధ సమయమున భద్దరుసం దభి మానముగల నాయకులరుదెంచి ఏదేనియొకమాగ్గాంక్షమునుయో చించి జేశాభ్యుదయమునకును భద్దరు నిర్మాణమునకును తోడ్పడ వ్రాగించు చున్నాను.

కవుతారం } భద్దరు శ్రేయోభిలాషి.
16-9-22 }

ర్యాలి పంచాయతీ కేసు

తాలూకా కౌన్సిలు సభ్యులను కొకమనవి

ర్యాలి గ్రామము గోదావరిమండలములో రాజ్ కాలూకాకు చెందియున్నది. గోదావరి మండలములో నడనా యోగ్యము అంకురించిన ప్రభుత్వము లలో, ర్యాలి గ్రామమున పంచాయతీ సభ నెలకొల్పబడి దినదిన ప్రవర్ధమానముగా కార్యక్రమము నెఱవేర్చుచుండెడిది. ఈ గ్రామమున నుత్సాహముగల యువకులు గలరు. ధర్మబుద్ధులు లక్ష్యపురుషులు గలరు. ప్రపంచానుభవము గలవృద్ధులు గలరు. లోకజ్ఞానముగల విద్యావంతులు గలరు. వేరేల తిద్దాచుము, గోదావరిమండలమునకు వాయుగ్రామముగా తనరారుచున్నదని నడిచినను గోనముగాను. దేశభక్తులు ప్రకాశం, డాక్టరు ములమృణ్యం, బులుసు సాంబమూర్తి, కలదు. వీరరాఘవామిశాయుడుగార్ల ప్రబోధములచే పాఠశాలము నొందెను. గ్రామస్థులందరు దీక్షాపరు లయిరి. ఏకగ్రీవముగా శివభక్తులవట్టిరి. స్వరాజ్యభక్తులను నడుపుటకు నడుముగట్టిరి. పంచాయితీకొర్రును స్థాపించిరి. ఈ పంచాయితీ కొర్రయొక్క కార్యనిర్వహణము గోదావరి మండల సభలో, ప్రకాశంగా పోగడ్తు పాల్గొనెను. బ్రిటిషు పరిపాలకుల దృష్టిలో బడెను. కార్యాలము పరిశోధించుచు, తత్సంబంధము కలిగియున్నయు తీసికొనబోయెను. తుదకు సభ్యులవై కేసువేయబడెను. సభ్యులు సామాన్యులకాదు పాపముగారు, వీరు దేవలపల్లి గ్రామ యువకులు. ఆన పాఠశాలమును వచ్చుటతోడనే, తమవృత్తి వదలి, రాజకీయ రంగములో బ్రవేశించిరి. 1917లో వీరిసెండు స్వరాజ్యాంధోళి కను ప్రారంభించినప్పుడే, వీరు పోక్షముగా చాల త్యాగము చూపినారు. కాపులమున జన్మించినారు. అంగ్లవిద్య వారి కేందుకైనను రామ-అగ్నిక రాజ్యాంగవాదావలమునగూర్చి తెనుగు విప్రులముగా నుపన్యసించు సమర్థతగలవారు. వాక్కు శక్తియుకంటె కార్యకూలత్వము మెండు. ర్యాలి, కొత్తపేట-యంగండ్ల ఫిర్కాలలో వీరు గావించిన సేవ అద్వితీయము. కార్యదాని- వ్యాపారదృష్టి గలవారు. రాజ్ తాలూకా కౌన్సిలు సభ్యులను కదర్చుచుండు- గోదావరి మండల సభ్యులను- రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసభ్యులనుకీ చేశాయకుల జిహ్వగ్రమున నిత్యము నాట్యముచు స్వాధీనత్యాగి. దేశభక్తుడు, మూడు నెలలు కలనాడు పాత్రుడాయెను. డెనుమత్స వెంకట నరసింహరాజు జత్యుహాయి శోభనాద్రిరాజు నయ్యపరాజు రామగోపాల కృష్ణంరాజుగారు- వీరుకీర్తియబడ్డారు. పరువుప్రతిభతో గూడిన లక్ష్యపురుషులు. వ్యాధుమూర్తులు, మొదట వీరు పంచాయితీ కొర్ర అధ్యక్షులు. విన్నకోట వెంకటరత్నంగారు కార్యదర్శి. బ్రాహ్మణయువకుడు. ఉత్సాహముతో గూడినయుద్ధేకముగల వాడు. వీరందరు ప్రభుత్వపు నిరంకుశత్వమునకు గురియై శ్రీకృష్ణజన్మస్థానమున కావ్యనింపబడిరి. గోదావరి నదీ తీరంబున స్వరాజ్యాశ్రమములో సాటిసాదకులతో స్వరాజ్యనిధికారకు తపనాచరింప ప్రారంభించిరి. నేటికి గదా వారు భగ్యతగాంచి తాలూకా ప్రజలను భగ్యతములుగా చేసిరి.

ఈ కేసులవలన ర్యాలిఫిర్కాలో కౌన్సిలు కార్య విధానము కలుగుటతో నెఱవేర్చబడునటులు సందియములేదు. పంచాయితీ సభ్యులు కిత్తుకు పాత్రులయినను ఫీల్డింగ్ కెత్తానముల నాక్రమించుచు వంపలకొలంది స్వరాజ్యాశ్రమమునకు సిద్ధముగా నుండవలెను. ఈరహస్యమును ర్యాలివారు ముఖ్యముగా గమనింపవలెను. ఫిర్కాలో పంచాయితీసభల స్థాపనార్థమై కౌన్సిలు ప్రచారకులు దీక్షించింపి సంచారము గావించి వలెను. రాజ్ తాలూకాలో నిపుటివరకు నిస్పంధవిధానము బ్రయోగింపబడలేదు. నేటికి 5 గురు సోదరులుభగ్యులైరి. ఒక నెల దినములలో ర్యాలి ఫిర్కానుండుటను స్థిరపాపముగా చాల్చు పంచాయితీసభలు నెలకొల్పబడునని వైద్యము గలదు. అటు ఆ కార్యయోగ్యమునకువలెను, ఇటు మూన్రీషేట యుద్ధమున వలెను పంచాయితీసభ్యులందరు వెఱకాలలో బంధించబడినను తత్సానములను తిరిగి ఆక్రమించుచు ర్యాలిపంచాయితీ సభ కార్యముగా నుండునటులు తేయవలెను. పరిష్కారముచుచుండెడిది.

గోపాలపురం, 9-9-22 పోతాప్రగడ నరసింహం

పాత్రైవిక స్మరణవిహ్నములు

పాశ్చాత్యయుద్ధమున చనిపోయిన 56 మందివైకుల కొకచిహ్నమును 26 మంది కొకచిహ్నమును 17 వ సాయంతము జొంబాయి రెగ్గిడలలో వెల్లడింపబడెను.

గోదావరి జిల్లా రెవిన్యూ అండు డెప్టా అధికారుల కొకమనవి

గోదావరి జిల్లాలోని పంటకాలవలయొక్క మూలసంకల్పరములలో తోటవయ్యగ్ల నీరు యిప్పిస్తూవున్నారు. కాని యింతటనుంచి అట్టి మాతృకాలవల క్రిందనున్న తోటవయ్యగ్ల నీరు సప్లయ చేయబడలేదని హుకుములు జారీగానున్నవని హామరులు పుట్టినవి. యీసంగతి నిజమైనచో ప్రభువంతుగయాను గావుండి మిర్చి, వెల్లుల్లి వగయరా తోటవయ్యగ్ల గాను నిలువవుంచి రెండవ వంటక్రింద సాగుచేసిన భూములకు కాల్యలు కట్టబడేవరకు నీరు సరఫరా కాకపోయిన యెడల అట్టివైరులు యెండలకు ఓర్చుకొన లేక తీక్షణమే ఎండిపోయి నిరుపయోగము పోవును. యిదియును గాక వెలుగుతోట సంతకర్మము మైగాన అట్టి చెరువు తోటలకును ఒంటాంటియొక్కనాటు జపాకోవర్ధతిగా పాతలవైన అరటితోటలకును అభయము ఏమియో మా ప మ మ క ర క య న ను నీటి సరఫరా కాకపోయినచో అట్టి తోటలలో ఫలిం చు యా న త్తు ఫలితమును ఆ మా స మ ల లోనే స్వహావును. గోదావరి అనకట్టి క్రిందచేయబడిన చెరువు తోటలకు సంతకర్మము నకు 32 సార్లుగాను నీరుకట్టక పోయినచో తోటలు యెంత పూత్రము అనుకూల ఫలితము లీయకలవని గవన్న మెంటు ఆగ్రి కల్చరక డిపార్టుమెంటు వారు శిఫార్సులు చేసియున్నారు. అట్టి సందర్భములలో ప్రభువంతులలో కెప్టెంబరు 15 వ తేదీవరకయినను సాగుబట్టి పూర్తియగుట లేనిసిద్ధిలో చెరువుతోటలకు నీరుపూర్తిగ సరఫరాయగుట నున్న యనుమాట సర్వజనులకును ప్రతిఢెల్లా అధికారిని విశదమే. అదియేనుగాక సాధారణముగ ప్రతిసంవత్సరము పీఠవర నెల లగాయతు ఏప్రిల్ నెలొఖనవరకును బెల్లము తయారచేయటకు గాను చెరువుకర్రలను నడికి రసమును తీయుదురు. అట్టిసమయములలో తోటలలో నీరుపూర్తిలేని యెడల బెల్లమునకి రయారుగాక పాకమువలె జిగటవేసుకు పోవుననుకొని అందరిరైతులకును అనుభవము వలన తెలియని హంశముగాదు. అందుచే రైతుసంకర్షరము మొదటిసంక్షయము వెట్టిన వెల్లుబడి యావత్తును అనగా నుమారు య 1 కి రు 800లు నష్టము సంభవించును. రయతు సంవత్సరమంతా పడినపాటు బెల్లయిట్టి సందర్భములలో చెరువునాటు దినుసులలోను నీరులేక యీ కాలమునుబట్టి క్షమలేక యున్నంతలో రైతులయొక్క దుస్థితి వేరే వ్రాయనవుదరములేదు. ప్రతిరైతును తానుమొదటి సంవత్సరములో వెట్టిన వెల్లుబడి రాబట్టుకొనుటకు చెందుమాడు సంవత్సరములలో చెరువు పయిల్లను వృద్ధిచేసి ఫలసాయమును పొందుటకుగాను సారీయానా కొంత కొత్తతోటనాటును అట్లు నాటుటకు నీరులేని హేతువులవలన నిలుపుండగు. మూతకాల వలక్రింద ఇదివరకే చెరువు వైచి చాలవచ్చు సాగుఅయ్యున్నది. యిప్పుడు అట్టి వెరువు నీరు సరఫరా చేయనియెడల యీవైచి పేర్కొనినరీతిని విశేషముగా రైతుకు నష్టము సంభవించును. ప్రభువంతు గయాను గా వుంచి రెండవవంటకు సాగుచేయు మిర్చి వగయరా తోటలకు కాలమానమును బట్టి మార్చి నెలలో సంగంకరయినను నీరుకావలసి వుండును.

అట్లు నీరు లేకపోయినయెడ సంవత్సరము పాడుగున ను జనీబజము వగయరాలవేసి హెచ్చుగ మందకట్టించి ప్రంచిన భూములకు నీటి తీరున యిచ్చుకొనుటకయినను దుర్భరముగ నుండును. అంతియేగాక ఇట్టి భూములుగయానుగ వివక్షవలసి వచ్చును. యిట్టిభూములు బహు మెరవగుటచేత దంప సాగు చేయుటకు మీరుగాక యిట్టివైరుడు మూలమే. తగినవయిప్పును.

ప్రతి తాలూకాలోను రయతులు, గొత్తలరై గుంపులు గంపులుగా ప్రతిఢెల్లా రెవిన్యూ, అధికార్ల వెంట తిరుగుటయు ఆకాభంకులను తిరిగి యిండ్లకు పోవుటయు, యింటికిగ్ల తన

సంపాద తాపత్రయమే గాక తన పాటికాపునయొక్క నానైదు కుటుంబములకు ఆహారములేక రయతు యింటిముంగు మొరలికును బడియుండినవాని జూచి బాధల కొర్రబాలక బండ్ల అడ్డెలు, బత్తెములును వహించి ఎంతదూరములో అధికారివున్నను వారివద్దకుపోయి తనభూములకు యుక్తకాలములో నీటి సరఫరా చేయించవలసినదని ప్రార్థించుచుండుటయు, జవానులచేత చీవాట్ల కొర్రబాలక యింటికి పోవుటయు, తమలో ప్రతి అధికారియు యెరుగియే యుండును. యిట్లు బాధల కొర్రినను ప్రభువంతు కాలములో గోదావరి పుష్కరముగా పారుచున్నంతలో వాపతు పల్లములు అగడ్లు నెలొఖన వచ్చు సాగు కాలేదని వ్రాయుటకు నాకలము ఆడవన్నది. స్వయముగా మొరలిదేనవారితే దిక్కులేనపుడు యిక అర్జీలు, పైతి గ్రామము, మనవులు డిప్యూటేషనులు, పంపుకొన్నవారి గతి యేమనవచ్చును.

రైతు చెల్లించవలసిన పన్నులలో నక అనా వాకియున్న యెడల గ్రామస్థులే జప్తుచేయవచ్చును. రయతునకు ముఖ్యాధికారులు 20 యకరములు సాగుచేసుకొనుటకు నీరులేదని మొరలికుటకు వాల్చెనచ్చు పోవలెను? ఆహారమును ఎట్టి పినస్థితిలోని కిచ్చబడెను. ఇక వీనికి గర్వంతరమెద్ది? ప్రభువంతు లేక పూడుపువలన పోయెను. రెండవవంట నీరులేక మాడి పోయెను. ఈరెండునాళ్లక రయతు అణగిపోయెను గదా యిది అధికార్ల రయతులయొక్క యిబ్బందిలను అనుభవనీయలయున వారివలన స్వయముగా తెలుసుకొని కె.డవంటలలో మూక కాల్యక్రింద తోటవైరుడు అనగా మిర్చి వెల్లుల్లి, చెఱువు, అరటి వగయరా తోటలును నీరు సరఫరాచేయించ ప్రార్థింతులు.

నేమాని పట్టాభిరామయ్య గంగవరం 15-9-22

వై.నాతో వ్యాపార మొనర్చు సంయుక్త రాష్ట్రీయాల కంపెనీవై పన్నును తీలగించుటకు సంయుక్త రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారు చట్టమును గావించిరి.

ప్రకటన (304)

ఇందువలన ఈ దిగువ చేవ్రాలుచేసిన బ్రిటిష్ ఇండియా స్టీమ్ నావిగేషన్ కంపెనీ యేజెంటుయైన బిన్ని అండు కంపెనీ వారు సకల జనులకు తెలియ చేయడ మే మన వైచెప్పిన బ్రిటిష్ ఇండియా స్టీమ్ నావిగేషన్ కంపెనీ స్టీముర్లులో డ్రెక్కులో ప్రయాణముచేయు యానన్యంది ప్రయాణీకులు బాడుగ లేకుండా దిగియుండి పోవుటకు గాను, పూర్వపు రీతిగా అరమణకార పీఠ 2/82 నెంబరు గృహమును "విడిది గృహముగా" ఈ సెప్టెంబరు నెల మొదలు తారీఖుననుండి తిరుగ యేర్పాటుచేయడ మయినది. ఇట్లు, బ్రిటిష్ ఇండియా స్టీమ్ నావిగేషన్ కంపెనీ ఏజెంటు బిన్ని అండు కంపెనీ (మదరాసు) లిమిటెడ్.

వనాషధిసరస్వరిల్లా

రక్తహీనతను పోగొట్టి రక్తమును పరిశుభ్రము చేయుట యందు పేరర్చిక గాంచినది ధర 1-10-6 ఇండియా సిల్కొనందు ఎచ్చటైతెను తపాలాఖర్చు, ఉచితముగా పంపబడును.

విలాసము. పి. డి. సావంత్ నెం 144 మనపాడి, బొంబాయి

అగశతలహాము

రు 116 లు బహుమానము (213)

తే.య, దగ్గు, బిగరుపు, క్రొబ్బసము, మొదలగు శ్వేచ్ఛవ్యాధులకు ఈ ఔషధము అమోఘముగా పనిచేయును. 1 నెల రోజులకు ఎటువంటి తే.య.రొగమైనను పూర్తిగా నివారణయగును. దీనికి పథ్యములేదు, వారంగోజులలోనే వాడగలగా దీనినిజము కనిపించును. అట్టి నమ్మకము లేనివారు రాకపోకల ఖర్చులు మాట పంపినయెడల మేము స్వయంగా వచ్చి పూర్తిగా వ్యాధి నివారణచేసి అటువెమ్మట వైన వ్రాసినవహుమానము తీసికొనెదము. వారంగోజులకు సుపదు ముగ్ధ్యుని. పి. పి. ఖర్చులతో రు 1-5-0 లు అగును. 1 నెల రోజులకు రు 4-5-0 లు అగును. కావలసినవారికి కేటరాగు ఉచితకార్యము చేసి వేరుగ 1 కీ వేణుగోపాల వైద్యశాల, గోపాలపురం కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరికి.

కీ. శే. మోతీలాలు ఘోష

[ఆచార్య పి. సి. శే]

నేను కీ. శే. మోతీలాలు ఘోషను ఆతని ప్రతిభాదరుడగు శిరబాబును బాగుగా తెలుసుకున్నాను. నేను పత్రిక (అమృతబజారుపత్రిక)ను గత ఆర్థిక సంవత్సరమునండి సామాన్యముగ ననుదినము చదువుచున్నాను. ఈమధ్యనెప్పుడు పత్రికాధిపతులు తమ జన్మభూమిపై కావించిన అందరకు తెలిసియున్నది. పత్రికయొక్క ప్రయత్నము, స్వార్థత్యము, జీవితకీ, పూరితులగు వ్యాపకులు చెందుకొనుట పాఠకులకు నవతనమునందు ప్రోత్సాహము నొసంగెను. ఈపత్రిక ప్రారంభమైనపుడు, ప్రజాభిప్రాయ మనునదియే లేకుండెను. అధికారుల కెక్కడకోపమునయ్యునోయని ప్రజలెవరును తమయభిప్రాయములను జటిలుచేసినారు గాదు. అభిప్రాయములకు ప్రతిబింబములు భయపడుచుండిరి. బీరవాదమునకే, సంస్థాపనాధీశుడైన నరే-ఆపదవన్నివల్ల జెల్ల ఆతనికి పత్రికతోనుడిగొనుండెను. ఆశ్రమముగ ప్రవర్తించుచుండిన సినియసులకు పత్రిక ప్రక్కలోని బల్లెమువలెనుండెను. పత్రిక యొక్క తీగములకు వివర్ణములకును చిహ్నములకు నారు దిక్కుదోచక ఆవేదనపడుచుండెడివారు. పత్రిక గొప్ప యుద్ధోగముల యుక్తమప్రవర్తనల విమర్శించుచుండినది, అనేక పర్యావరణములు నా యన్నతీతికి రాజులకుండుటయొక్క తటస్థించెను.

శిరబాబు పత్రికాపరచారము వదలుకొని వైష్ణవభక్తుడై బ్రాంతి ప్రకృత మొనరిడగానే, కార్యభారములతోను ఆయన తిమ్మనిపై బడెను. తిమ్మడుకు మోతీలాలు తన బాధ్యతను విరమించి నిర్వహించెను. కలకత్తా పురమందిరమునందు కీ. శే. ఆంధ్రాచార్య బహుశ్రమించుచు పత్రిక బెంగాలు శాస్త్రమునకు నిరంతరము పరిశ్రమచేయుచు వ్యవహరించెను. ఆ బిరుదుము పత్రిక కెంతయు తగియుండెను. పత్రిక ఏదైన నొక విషయమై క్రొత్తకవించిన—పూనితో చివరవరకు గట్టిక పోరాడునని గోఖలే పలుమా రీ వ్యాసకర్తతో జరిగెడివాడు. అన్న గారియెడల మోతీలాలునకుండెన పూజ్యభావము వీరభూషణుని బోలియుండెను. తన వ్యక్తిని అన్న గారివ్యక్తిలో లీనముచేసికొనెనని చెప్పుకొన్నాను.

ఆంతరంగిక జీవనమునందు మోతీలాలు నిరాడంబరముగ, శుద్ధాసక్తిగ నుండెను. ఘోషపరమయజ్ఞము కృతయుగపు కుటుంబముల బోలియుండును. శిరబాబును ఆతనియనంతరము మోతీలాలును కుటుంబకర్తలుగ నుండిరి.

మోతీలాలు ఘోషపరమయజ్ఞమునకు కంగరాష్ట్ర ప్రజాపితా తనమునకు గొప్పపూజ్యము గలిగినది. లోకము మరల గర్విభాటులకు కెంతో కాలము పట్టును. ఆతనియాత్మిక ఘనమందిరము కాంతిని ప్రసాదించు గాక. —ఎంగుళిండియా

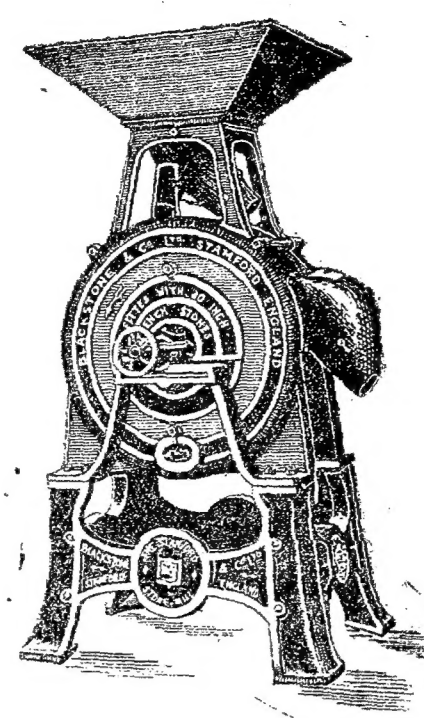
కలకత్తాలో యీతపందెములు

ఇద్దరు చనిపోవుట-చాలామందికి గాయములు తగులుట

17 వ తేదీ సాయంత్రము కలకత్తా హుగ్లి నదిలో ప్రాణ కక్షకు భారతసంఘమువారి విర్మాటు ప్రకారము యీతపందెములు జరిగెను. పందెములను చూచుటకు చేరికొందఱు జనులవచ్చిరి. ఆరద్దీలో యద్దరు కాల్గికిందటి నల్గి చనిపోయిరి. చాలవందలకి గాఢములు తగిలెను. చంద్రవగ్రమునండి కలకత్తాలో అమాకరలాఘాటువరకు 22 మైళ్ల దూరము యీతపందెములు. మొదటివాడు నిశ్చితభూమునకు వచ్చునని కఠిన మాడవలె నని ఆచటి ప్రజ లొక్కసారిగా అడ్డుకొనినాడ పడుటచే నని విరిగి యద్దరు నల్గి చనిపోయిరి. ఈదుమున్న వారితోనాడ చంద్రవగ్రమునండి కలకత్తాకు వచ్చిన ఒక జమీందారుకు మోటారు కౌక అంతకు పూర్వమే సాంకర్య వద్ద మనిగెను. దానిలో నున్న వారందరను నీటఁబడిపోయి కొట్టుకొనుచుండిరి. ప్రాణ సంరక్షక సంఘమువారు నీటిలో నుండి వారిని కాపాడనాగిరి. తైపు బెల్లలను స్త్రీలుగల నుండి వారికొరకు నీటిలో పడవేసిరి. ఆమోటారు కౌక యజమాని అది మునుగువరకు నొక క్రాస్త్రుకు పట్టుకొని యుండెను. ఆ నొక క్రాస్త్రుకు నుండి నీటిలోపడిన వారిందరిని ప్రాణములతో నొడ్డుకు తెచ్చిగొని కొందరు స్వృతి తీరుండ నుండిరి. వారికి వైద్య సంఘమువారు చికిత్సచేసిరి. ఈ పందెమునకు చంద్రవగ్రమున 14 గురు మొదలు వచ్చిరి. వారిని వైద్యులు పరీక్షించిన పిమ్మట మధ్యాహ్నము 3.15 గంటలకు యీతప్రారంభమైనది. ప్రజానా ముఖ్యులుగా నున్న గారి ప్రతిభాముగా నుండెను. దారిలో కొందఱు రిలసిపోయి యీతమానివేసిరి. 7 గురు మాత్రము కలకత్తాకు యీతవచ్చిరి. బి. బానూ (బాగ్నజారు కలకత్తా) గారు అందరి కన్న ముందువచ్చెను. అతడు 4 గంటల 24 నిమిషములలో చంద్రవగ్రము నుండి కలకత్తాకు యీత రాగలిగెను. మరి 6 నిమిషములకు రెండవవాడు వచ్చెను. అతడు అమృతోప దర్తుగాను.

ఎంగల్ బర్రు

రైన్ విల్లింగు మెషి నరి

విక్రీలి శ్రేష్ఠమైన ఎంగల్ బర్రు హార్లరులకు మేము హిందూ దేశము, బర్మా, సిలోను మున్నగు జాగాలలో సోల్ వజంట్లుగా నున్నాము. గనుక కొనదలచినవారు తప్పక దీనినే కొనుట మంచిది.

ఇదే మాదిరి మెషినులు ఎంగల్ బర్రు అను పేరుతోనే విక్రయించబడుచున్నవి. అయితే అవి అంత మంచి ఫలమును యిచ్చుటలేదు. వాటి పై భాగము చిన్నదిగానుండుట చేతను, సామానులు తక్కువ రకమైనదిగా నుండుటచేతను అవి అంత శ్రేష్ఠమైనవిగావు.

గనుక మీరు నిజమైన ఎంగల్ బర్రు మెషినునే బాగ్రత్తగా కొనుడు.

Marshall, Sons & Co., India, Ltd. Engineers.

9, Second Line Beach, MADRAS, and at CALCUTTA, BOMBAY, LAHORE, BEZWADA, & TANJORE.

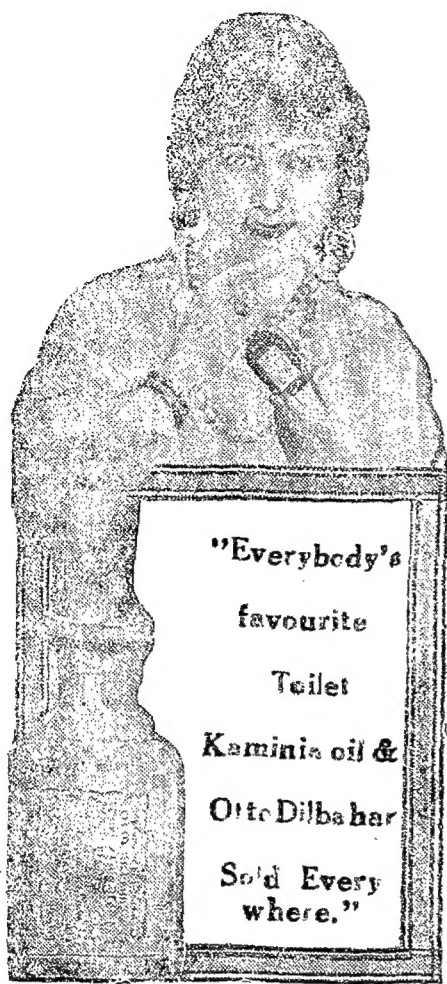
వైద్య రత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యు గారి 107-108 డిగ్రీల యెండ వేడిమి తెలియకుండు టెల్లు ?

అమృతామృతకరైలము

ను ప్రతినిత్యము తలకురాచుకొని స్నానము చేసిన ఎంత ఎండవేడిమిగాని తెలియదు. ఈ కరైలము కండ్లకును, మెదడునకును చలవకలిగించి, నరములకు బలమునిచ్చి, మాడుపోట్లను నిర్మూలముచేయుచు కలనెప్పులను బోనణచును; అతీనిద్రను, నిద్రలేమిని బోగొట్టును; నెరసిన వెంట్రుకలను నలుపు చేయును; పట్టుకుచ్చువలె వెంట్రుకలను బెంచును. వడదెబ్బలను రానియ్యదు. యౌచన చేయువారి ఇది మిక్కిలి మంచి కరైలము. సమస్తమైన శ్లేతరోగములకును, శిరోరోగములకును జగత్ప్రసిద్ధి చెందినది ప్యాకింగు, పోస్ట్ జిఖర్లు ప్రత్యేకము. ధర 6 అప్పులకు సీసా రు 1-0-0. [క్యాటలాగు ఉచితము తొలివిలాసము. "పండిట్" మదరాసు. ఆయుర్వేదాశ్రమము, 41, ఆచారప్పనగిడి, మదరాసు.

సిదమక రధ్వజ (భైషజ్యరత్నా వల్లి 920 పుట)

ఇది ఆయుర్వేద వధ్వజములలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధి చెందియున్నది. ఇందు కుద్ధిచేసిన రసము, బంగారము, కర్పూర, కచ్చ, కర్పూరము మొదలగు విలువల ద్రవ్యములు చేరియున్నవి. వై శ్రంఘణలోని యోగము ప్రకారము నిర్మింపబడినది. మౌనముగా నీ వ్యాధిని వధ్వజమునకు వేసికొని యుండును. ఆతిమాత్రము, క్షయ, మిథ్యోగములు, మొదలగు ధాతుక్షయకారములకు వ్యాధులలో హెచ్చుగ నుపయోగకరము. ఉపయోగించువిధానము మందుతో బంపబడినది. మే 25 మౌక్తలు రూ 5-0-0. ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్) నమూనైన మూలధనము 1,12,925. డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి బి. యె., ఎమ్. బి. సి. యెమ్. గారిచే స్థాపితమైనది. 13 వాల్టెలోడ్డు మోటునోడు, కుర్నాను. నిర్మింపబడినది యాయుర్వేదమునకు ప్రసిద్ధి చెందియున్నది. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును. మోసపుమందుల నలనను, ఇతరులు కూడ ఇదేమోస్తరుగా చేయుచుండుట నలనను మోసపోకును. (1) 149, హైరోడ్డు తిరునెల్వేళి మద్రాసు, (2) హైరోడ్డు, తిరుపతి, (3) 405, లుంగి శాలవీధి, మద్రాసు.

వెంట్రుకలే ఆందము.

రావిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంట్రుకలు దుశ్చయితో ఉడి రాకముననే త్వరపడుదు. ఉడికవచ్చుట వెంట్రుకల పెట్టినయెడల వెంట్రుకలు పాడైపోవును.

అధికవరకు రావీయవద్దు.

నడ

కామినీయా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుదు.

ఇది రిజర్వు చేయబడినది.

వెంట్రుకల కష్ట రోగ మున్నను, కిరో మంశ్య మున్నను, యిది నివారకము.

వెంట్రుకలు విట్టుట గాని, గడువగ గాని యుండదు.

మీ వెంట్రుకలు మరల యెప్పుటి మెత్తదనమున గల్గి పట్టు ఉడ నుండి మెరయు చుండును.

ఈ రోగమునే దీనిని పరీక్షించి చూడుము.

వెంట్రుకలు యెట్లు వృద్ధి యగునో కనిపెట్టుదు.

కామినీయా తలచునె నిన్ను సర్వోత్కృష్టమైనది జేయును.

తల యెట్టి 1-కి 2-కి మాపాయి. వి. సి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని వోట్లతోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము

ప్రకటించబడుచున్నది.

ఇది మందు లెమ్ముకా గ్రంథరేఖనము, నరకు లెమ్ము కాకవర్షము నుడ దొరకును, లేకున్న,

సోలు యె వెంట్రుకలు:-

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అండు

కెమికలు కంపెనీ,

155 బమ్మమరేడు, బొంబాయి.

(126)

మీరు నువ్వన (వర్షము, లేక అల్లెన కాశలనైనవర్షము) "టెటో దిల్ బహారు" ను సూచించు. ఇది రిజర్వు చేయబడినది. అర్హులైన గుణముగలది.
 1/2 బాబు డబ్బీ 1-కి 2-కి 0-0
 1 బాబు " " 0-12-0
 2 బాబు " " 0-24-0
 చిన్న చిక్కలు లేదా ముత్యములను చిత్తిన మిక్కిలి చుట్టినవలె నానె చుట్టుకొనినట్లు వ్యాపించును.

అమృతాంజనము

వాయువనోష్పలకు వజ్రాయుధము

చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి, 0-10-0 అణాలుమాత్రమే.

అమృతాంజనము సకలవిధ నోష్పలకు సంజీవివంటిది

పంచభాషానీతి మాచికొని సమో సముగలుగుదు

తలనోష్పల మాన్పును,

వాయువనోష్పల బాపును,

పార్శ్వపునోష్పల బారదోలును,

పోట్లపోగొట్టును.

బెణకుల భేదించును

వాపుల రూపుమాపును

దగ్గురు తగ్గించును

దురదను తొలగించును

అమృతాంజనము

ఒంటి తలనోష్పికి వరప్రసాదము

తేలుబాధను తీసివేయును

వేలకువేలు విక్రయము.

అమృతాంజనము గాయము వుండకు ఘనమయినమందు

తామర తైలము డబ్బీ 1-కి 0-6-0

రాజారాణి గుర్తుగల తామర తైలము తీట, గజ్జిక చాల మంచిమందులో తయారు చేయబడి అనేక యేండ్లనుండి యున్న తామర నాలుకైదు సారలు దీని రాచిన మాయమగును.

దంతచూర్ణము డబ్బీ 1-కి 0-2-0

పండ్ల/పోటుకు తీపులకు ఈ దంతచూర్ణముతో పండ్లు తోముటవలన చిగుళ్లనుండి రక్తము స్రవించుకుండును. నోట దుర్గంధము లేక యుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును.

మోహనీ తైలము 5 తు॥ నూనెగల సీ॥ 1-కి 0-12-0

శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది

ఇది మనోహరితము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీ డబ్బు, ఉద్యోగస్థులు మొదలగు వారికి సుఖనిద్ర విశ్రాంతినిచ్చును. సుందరల మోహలాసణములకు ప్రాపగు కురులను బెంచి కాపాడును.

అమృతాంజనము డిపో బొంబాయి లేక, మదరాసు.

ముఖ్యగవనింపు (2942)

యోగ్యతావ్రములు

(8) బెనారస్ సిటీనందు దుర్గా మెడికల్ హాలువాటి ట్రానిక్ గురికలను సేవించుటవలన రాజకీయోరు అను నాన్నేహితుడు సప్తసంవత్సరము లేక సుఖముగా నున్నాడు. అతడు 6 సం॥లనుండి బాధపడుచుండెను. ఇప్పుడు అతడు చాలాసుఖముగా నున్నాడని చెప్పటకు మిక్కిలి సంతసించుచున్నాడు.

జేరాధూన్
28.8.19

బ్రిజ్ కిషోర్

కుష్టురోగనివారిణి

యోగ్యతావ్రములు (873)

కుష్టురోగములు నివారణ కావను అనుమానముతో వ్యాధిని యేల వృద్ధిపరచుకొనెదరు? సేను 18 సం॥ర ములనుంచియు నాన్నేహితులు రొందరు 5, 6 సం॥ర ముల నుంచియు, కుష్టుము స్ఫుర్ణజ్ఞానములేని వచ్చులు, పొడలు (Coloured spots) మొదలగువాటిచే బాధపడుచుంటివి. మీ "కుష్టురోగనివారిణి" సేవించి రోగి విముక్తులమై చాలాసుఖముగా నున్నాము.

యస్. వెంకటరెడ్డి, భూస్వామి, కంఠేరు కృష్ణజిల్లా ఆస్పదశ కుష్టురోగములను, కుదుర్చుటలో దీనినిమించిన దివ్యావధము లేదు. గుణములేదని ఋజువుచేయువారికి 116 లు బహూమానము. "మాకుష్టురోగనివారిణి" ఘనతని మాయ కుష్టురోగాంతకములు బయలుదేరుచున్నవి. జాగ్రత్త. ఒక్కల దినములకంటె అధికముగా సరపడుమందు దెబ్బ తప్ప 6-6-0 1 ది రెడ్డి అండ్ కో, గోపాలపురం.

కోత్తపేటపోస్టు (గోవావలి జిల్లా)

మలయచందనము

గనేరియా అను నెగరోగమునకు ఖరారము

వర్షము లేదు. పిచికారీతో వని లేదు. ఎలలపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు విధముల నెగరోగము ను మూడూ పూటలలో మాన్పును. శ్రీల కునుకు వ్యాధులను మూడ ఇది రాజోవధము. (1251) డబ్బీ 1 కి తల 2-4-0

Xంధర్న పార్సనీ, రాయవరం(గోవావలిజిల్లా).

శబ్దకౌముది

జేబులో నిముడగల చిన్ననిఘంటు ప్రతి 1-కి రూ॥ ౧-౦-౦ కాలనేమి - తిరువనంతపురం. క్రొత్తది ప్రతి 1-కి,, ౧-౦-౦ రంగరాయవిజయము,,,, ప్రతి 1-కి,, ౦-౦-౦

పినికి తపాలా ఖర్చు వేయి. వలయువారు:- యస్. రంగారావులు, మాంబళము - నైదాపేట.

ఆది వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

ముఖ్యగవనింపు.

1920-వ సంవత్సరం ఆగస్టునెల మొదటి తేది నుండి అన్నిధరలు మార్చబడినది.

The Zandu Pharmaceutical Works Ltd.

Elphinstone Road, Bombay.

ఇప్పటి కాలము ననుసరించి మిక్కిలి సమృద్ధముగాను, తప్పక గుణము నిచ్చునట్లును ఆయుర్వేద ఔషధములను తయారు చేయుచున్నాము.

హిందూదేశమునందు జరిగిన ఆయుర్వేద వస్తుప్రదర్శనము లన్నిటిలో బంగారు పతకములు బహుమతిగా నిచ్చియున్నారు.

పై కనిన విలాసమునకు వ్రాసినచో ధరల పట్టి పంపబడును.

జాంధూ వర్షస్యాటికల్

వర్షస్యా

ఆయుర్వేద ఔషధముల జేయువారు (388) బొంబాయి నెం 13.

ది ఆంధ్ర ఇండస్ట్రియల్ ప్రెసింగు కంపెనీ, పోస్ట్ ఏజంటు: కాకినాడ.